

Gott betyg åt gruppcheferna

Hvbataljon Stockholm sam-
övade med tremånaderssol-
daterna från Livgardet. ► 5

Ni behövs i hela Sverige

Eskil Erlandsson, försvarsut-
skottets ordförande, vill ha
hemvärn i varje kommun. ► 12

Axel Ekfeldt kan sin vapenhistoria

Har du tur kan du få Axel
som guide i Eskilstuna
på vapenmuseet. ► 25

Fördela styrkan optimalt

Använd spelteori för att vässa
stridsplaner i hemvärnet, före-
slår Peter Lohmander. ► 22

Hemvärnet 1 2004

Claes-Åke Henricsson
– improviserande truppförare

Full fart framåt

Under det nya verksamhetsåret kan arbetet med att förändra hemvärnet påbörjas med full kraft. Från min horisont har vi pratat färdigt om hur hemvärnet ska utvecklas. Genom att kraftsamla våra resurser till väl planlagda dygnsövningar som i sin form är kombinerade, kan tid skapas för såväl basträning och grundläggande funktionsövningar som mera kvalificerad utbildning. Min erfarenhet är att alla som är engagerade vill ha övningar som är utvecklande, lärorika, kravfyllda och leds av entusiastiska instruktörer.

För att nå dit måste vi alla hjälpa till. Du som hemvärnssoldat genom att komma till de planerade övningarna. Chefer och instruktörer vinner på att förbereda och genomföra övningarna på ett gränsoverskridande sätt, så att bästa samordning kan uppnås.

Om vi lyckas med detta har vi tagit flera steg framåt i vår gemensamma utveckling.

Vi står inför en reduktion av antalet förband som innebär färre bataljoner. Denna omställning är svår eftersom det betyder att många måste byta befattningar och lämna en känd struktur. Jag har största förståelse för att detta ger upphov till starka känslor, kanske också upprördhet och ilska. En så omfattande förändring som vi är inne i kräver tydligt ledarskap på alla nivåer. Ledarskap innebär också respekt för den enskilde, att lyssna och förklara men också att genomföra fattade beslut på klokaste sätt. Min förhoppning är att vi alla ska ha detta som ledstjärna i vår utveckling. Kom ihåg att målet är att organisera oss i uppfyllda förband – som är förutsättningen för en bra övningsverksamhet.

På vice ordförandekonferensen i januari tog jag upp betydelsen av att kunna organisera hemvärnsföreningar som kan understödja hemvärnsförbanden men också slå vakt om våra hemvärnsgårdar och tillvarata de kamraters intressen som inte har befattningar i förbanden. Denna fråga bör vi diskutera i medinflytandearbetet. Hemvärnet behöver allt stöd det kan få.

ÖB ska överlämna sitt förslag hur Försvarsmakten ska utvecklas 2005–2007 den sista februari. I en oförändrad ekonomi – och särskilt på de lägre nivåerna – ställs det krav på stora förändringar för att uppnå det regering och riksdag vill. För att öka förmågan till internationella

insatser med högre beredskap och kortare insatstider krävs att omavvägningar sker inom FM. Detta kommer att innebära ytterligare reduktioner av antal utbildningsförband, mindre volym av stridskrafter, reduktioner av antal anställda samt en annan metod för anskaffning av materiel. Även den centrala ledningen och militärdistriktsorganisationen har utretts. Syftet är att genomföra besparingar mellan 10 och 30 procent under kommande försvarsbeslutsperiod. Jag har utrett MD-organisationen och föreslår bland annat att dagens MD-grupper ska organiseras till utbildningsgrupper och underställas cheferna för grundutbildningsförbanden. Mina motiv för detta är att bättre kunna samordna personalförsörjning, rekrytering samt resurserna för hemvärnets utbildning och stödet till våra frivilliga försvarsorganisationer under de chefer som har de bästa förutsättningarna. Jag föreslår också att de nuvarande 29 MD-grupperna minskar, både till antal och storlek. Jag pekar inte ut några orter då denna fråga utreds i särskild ordning under regeringen. Jag återkommer till detta i kommande nummer. Jag vill påminna om att efter ÖB:s förslag återstår regeringens övervägande, överlämnande av proposition till riksdagen och riksdagsbeslut under senare delen av 2004.

Min förhoppning är att vi alla i första hand fokuserar på att genomföra verksamheten under 2004 på bästa sätt. Nyckelfrågorna är en god rekrytering och bra övningar. Vi behöver också visa upp oss så att samhället ser att hemvärnet i dag är modernt, framåtblickande och kompetent. Våga visa er i samhället när vi övar. Visa att vår organisation består av män och kvinnor, yngre och äldre som respekterar varandra och de värden som samhället står för. Uppvakta era lokala politiker och opinionsbildare så att dom får se vår verksamhet och förstår vilken förmåga vi har att lösa uppgifter i krissituationer och inte minst att kunna stödja samhället när så erfordras. Jag vet att vi kan och det gör ni också. Nu är det dags att visa upp denna förmåga för dom som fortfarande inte vet eller har en förlegad bild av oss.

Full fart framåt med andra ord, hemvärnet.

ANDERS LINDSTRÖM
Rikshemvärnschef

FOTO: ANDERS KÄMPE

"Våga visa er i samhället när vi övar. Visa att vår organisation består av män och kvinnor, yngre och äldre som respekterar varandra och de värden som samhället står för."

Tankar i vinternatten

FOTO: ANDERS KÄMPE

I vinternatten, under ett praktigt norrsken tillsammans med kamrater ur Kiruna hemvärnsbataljon, kände jag starkt att det är ett privilegium att få tjäna en organisation som hemvärnet. Det är en verklig folkrörelse, en av de få som fortfarande gör skäl för namnet. Mötena med människor som oegennyttigt gör sin insats för det nationella oberoendet inger hopp om framtiden. Vi är fortfarande över 50 000!

Privatisering och professionalisering är dagens mantra och det råder minst sagt lågkonjunktur för gemensamma lösningar. Bland vanligt folk finns ändå en kärna av samhällssolidaritet kvar, även på ett så politiskt laddat område som försvaret. I hemvärnet samlas vi kring idén om ett demokratiskt förankrat försvar som är en angelägenhet för gemene man. Vi vet med gamle arméchefen Almgren att ett land försvaras bäst med både hjärta och hjärna.

Edvard Persson tågar på "Bildern" i detta nummer bygatan fram med hemvärnets fana. Vi publicerar inte bilden i tron att det går att

motiviera hemvärnet med folkhemssentimentala argument. I den brutala städning av varenda funktion som högkvarteret tvingats ägna sig åt under vintern finns inte mycket utrymme för mjuka värden.

Parollen är "efterfrågat eller inte" och definitionen på vad som är efterfrågat har mycket lite om ens något med det sociala livet i hemvärnet eller folkförsvartanken att göra.

Dock borde det, även i de mest iskalla kalkyler, inte råda någon motsättning mellan en modern krigsmakt av typen flexibelt insatsförsvar och hemvärnet. Båda behöver varandra. Skydda, bevaka, övervaka är uppgifter som soldater på marken måste kunna lösa för överskådlig tid. Hemvärnet erbjuder en billig och utvecklingsbar lösning.

Framförallt behöver försvaret en slags lågnivå-armé att kunna växa från om läget försämras. Hemvärnet omskapas ganska hårdhänt för att passa in i konceptet. Eftersom hemvärnet förde en relativt statisk tillvaro från efterkrigstiden fram till för ett par år sedan tar det sin tid. Det har Sverige råd med. Gör som Anders Lindström föreslår i detta nummer, berätta om hemvärnet för din politiker!

ULF IVARSSON
chefredaktör

Claes-Åke Henricsson prövar sin hemvärnsbasker.

FOTO: JERKER IVARSON

5 Tullinge kan försvaras

Stockholms hvbataljons slutövning förstärktes med tremånadssoldater från Livgardet.

7 Arlanda glänser

Försvarsdepartementet följde Arlanda-bataljonens övning i flygplatsförsvar.

8 Lever gott utan I 21

Nedläggningen av I 21 har inte påverkat hemvärnet negativt.

10 Hemvärnsnytt

MD-grupperna görs om till rena utbildningsenheter för hemvärnet.

18 Militära insatschefer fortbildas

Stockholm vidareutbildar sin MIC:ar i sinnrika och sammansatta övningar.

20 Bilden

22 Spelteori vässar stridsplaner

Även på låg nivå i försvaret kan ha nytta av spelteorin för att överraska motståndaren.

25 Kultur

26 Bakom högvaktens kulisser

Hemvärnet lät Per Sjöswärd agera kalffaktor för att få veta vad som sker.

30 Novell

32 Landet runt

36 Debatt

40 HvSS höstprogram

TIDSKRIFTEN HEMVÄRNET PÅ INTERNET: www.hemvarnet.mil.se/hemvarnet/

Hemvärnet

Nummer 1. Februari 2004. Årgång 64

Tidskrift
för allmänna hemvärnet
och driftvärdet

Besöksadress

Lidingövägen 28
Stockholm

Postadress

Tidskriften Hemvärnet,
107 85 Stockholm
Tel: 08-788 75 00
Fax: 08-664 57 90

REDAKTION

Chefredaktör och ansvarig utgivare: Ulf Ivarsson

Tel: 08-788 97 38. E-post: hvtidningen@swipnet.se

Stf ansvarig utgivare: Lars Brink

Redaktionsassistent: Pia-Lena Jansson

Tel: 08-788 97 15.

E-post: pia-lena.jansson@pub.mil.se

Grafisk form: Forsberg Grafisk form AB

Tel: 08-669 66 60. E-post: barbro.forsberg@bazaar.se

PRENUMERATION Helår/6 nr: 150:-

Postgiro: 456177-5. Bankgiro: 726-9764

ANNONSER

Bengtsson & Sundström Media

Tel: 08-10 39 20. Fax: 10 39 15

E-post: marcus.svinhufvud@bs-media.se

UTGIVNINGSPLAN

Nr	Manusstopp	Utkommer
2/04	5 mars	16 april
3/04	7 maj	18 juni
4/04	20 augusti	1 oktober

TS-kontrollerad upplaga 2002: 73 500 ex

Tryck: Color Print Sweden, 2004

För icke beställt material ansvaras inte. Författarna till insända artiklar förutsätts godkänna att texter och bilder läggs ut på tidningens hemsida.

Med sikte på hemvärnet: Tre av de fyra intervjuade soldaterna från Livgardet hade ambitioner att teckna hvkontrakt efter muck.

Tre av fyra fortsätter i hemvärnet

Inskrivande myndighet måste ha bättre filter för att fånga upp dem som är positiva till att fortsätta inom frivilligförsvaret, anser ny-muckade tremånaders-soldater.

TEXT & FOTO:
HANSEMAN CALÅS

Hemvärnsbataljon Stockholm har under hösten övat typobjekt flygplats på nedläggningshotade Tullinge flygfält och hemvärnets utsände följde Stockholms södra hemvärnskompanis slutövning den 8:e november. Det var dimmigt och råkallt när kompaniet samlades strax öster flygfältet för att bli färdiga för strid och sätta på sig Simfireustrustning. Alltså, några kilo extra utan på stridsselen och vapnen. Det var ett ovanligt manstarkt kompani som lämnades av till kompanichefen Ola Brinnen – drygt 100 man. De tre plutonerna hade nämligen förstärkts med ett trettio-tal soldater som genomgår tremånadsutbildningen på Livgardet i Kungsängen. På sitt sätt var detta en slutövning för de unga

värnpliktiga och då gäller det för många hvkompanier i Mellansverige att fånga upp de nyutryckta med ett kontrakt.

Framryckning med låg profil

Kompanichefens order till plutoncheferna innehöll terrängangivelserna höjden/-vägen och berget. Den första angivelsen var landningsbanans östra punkt och vid den sistnämnda fanns flygledartornet som skulle säkras. Någonstans i skogspartierna runt banorna fanns en mindre fiendlig styrka förmodligen med uppgift att säkra fältet för en kommande större luftlandsättning.

En pluton hade som uppgift att göra en vägövergång och gå mot berget medan två plutoner intog eldställning vid höjden/-

En kvinnlig hvsoldat fick vid framryckningen mot höjden/vägen en "bruten ankel" som snabbt spjälades.

Bankrånare från Kumla eller självmordsbombare? Nej, en medlem av B-styrkan från Nacka Hv-kompani som ville vara anonym.

vägen. Visst gick det trögt i början, inte minst därför det skedde en del påskjutningar från B-styrkan. Simfireutrustningen var obeveklig – hade en soldat träffats var han skadad (inga dödsfall noterades) Detta innebar platt fall på platsen. Försökte man röra på sig, pep utrustningen. I vissa plutoner fick sjukvårdarna mycket att göra, men furir Tony Sneitz hade inte en enda skada i sin grupp på hela dan.

– Tja, det kan ju bero på att vi uppträdde fältnässigt och hade låg profil eller också fungerade inte utrustningen, var Tonys filosofiska kommentar.

En kvinnlig hvsoldat hade trillat så illa att hon "brutit" benet. Det "blödde" vid ankeln och i brist på benskena använde sjukvårdarna en längre benpipa som hittats i terrängen för spjälningen.

Heder åt fänrik Ahlkvist

Det var ovanligt mycket blågult i terrängen denna dimmiga lördag. I rangordning noterades en inspekterande överste från MDM, chefen för Livgardesgruppen major Ronny Schultz, en major på stabsnivå från bataljon Syd och diverse lägre grader som var stridsdomare och som skötte Simfireutrustningen. Och fänrik Ahlkvist från Livgardet.

Vid lunch fick jag tillfälle att prata med fyra av fänrikens soldater, två tjejer och två killar med hemorter Rättvik, Långs-

FAKTA

FFK förlorar Tullinge

Politikerna har vid olika försvarsbeslut reducerat Stockholms flygförsvar till noll. Men det finns flera flygfält i regionen vilka kan bli skyddsobjekt och som kräver försvar. Arlandabataljonen inom Livgardesgruppen har som primäruppgift att skydda Arlanda Airport. Bromma flyplats lever på nåder, men har fått ett uppsving med ökat inrikesflyg och sportflyg. Det finns också två nedlagda flygbaser, Barkarby och Tullinge. Det sistnämnda fältet har fungerande banor men är nedlägningshotat för planerad bostadsbebyggelse, vilket innebär att småflyget och Frivilliga Flygkåren (FFK) förlorar en centralt placerad bas inom Bataljon Syds verksamhetsområde.

hyttan, Helsingborg och Rågsved i Stockholm.

Tjejerna och grabben bredvid från Långshyttan såg utbildningen som en spännande utmaning men Rågsvedssoldaten var kritisk:

– Jag hamnade på utbildningen för jag blev placerad i utbildningsreserven men ville ändå meritiera mig och jag tänker absolut inte fortsätta i hemvärnet och det är inte bara jag som tycker det. Jag anser att inskrivande myndighet måste ha bättre filter för att fånga upp de som är positiva till att fortsätta inom frivilligförsvaret.

Alla fyra var positiva till befälet på Livgardet och fänrik Ahlkvist i synnerhet och tjejsoldaten från Helsingborg sa spontant:

– Han är duktig och tänk, han är faktiskt inte mycket äldre än vad vi är!

Gruppsummering: Dagensövning upplevdes som meningsfull, gruppandan var bra och hemvärnets gruppchefer duktiga. Bra betyg, alltså!

Fänrik Ahlkvist var också nöjd:

– Under den förkortade utbildningen på Livgardet har vi koncentrerat oss på att soldaterna ska kunna uppträda som stridspar och jag tycker mig ha sett att många i dag har fått en ny förståelse för hur striden förs på plutonsnivå genom den ordergivning och förflyttningar som gjorts i dag.

Höga besökare på slutövning

Försvarexperter följde Arlandabataljonens försvar av flygplats

Den kyliga novemberluften är fylld av ljudet från flygplansmotorer, längst plutonens stridsställning på en åsrygg strax söder om flygfältet repeteras distinkta order och kommandon. Plötsligt förändras ljudbilden när plutonen samtidigt öppnar eld med alla sina vapen mot de landande flygplanen. Fienden drabbas av svåra förluster, men lyckas trots detta samla sina nyss luftlandsatta styrkor och påbörja sin framryckning bort från flygfältet och rakt mot den grupperade hemvärnsplutonen.

Plutonchefen fattar ett snabbt beslut och drar genom den täta krutröken sin styrka bort från åsen och i in skogen, ammunitionen har börjat tryta och den numerärt överlägsna fienden viker inte trots förluster.

Kulmen på typobjektsåret

Platsen är Mellingeholms flygfält utanför Norrtälje, klockan är omkring 15.30 lördagen den 22 november. Den tappra men trötta hemvärnsplutonen som kämpar för att störa en fientlig luftlandsättning med landande flygplan kommer från Upplands-Väsby hemvärnskompani ur Arlandabataljonen. Fienden utgörs av soldater från Strängnäs transporterade i Arlandabataljonens egen flyggrupps flygplan. Övningen går under namnet domsöndagen och utgör bataljonens slutövning tillika utbildningskontroll.

Övningen är kulmen på den verksamhet som ägt rum under typobjektsår "flygplatsen". Det är nu det är dags att visa om bataljonen nått de mål och krav Livgar-

En av bataljonens plutoner har stött på fienden vid en av Arlandas banor.

desgruppen satt upp för året. Ett av flera moment som skulle kontrolleras var störande av fientlig luftlandsättning med landande flygplan. Livgardesgruppens krav var också att alla i bataljonen från kompaninivå och nedåt skulle öva i ordinarie befattning och att övningen skulle vara tillämpad på minst plutonsnivå.

Bara två stupade

Som vanligt när Arlanda hemvärnsbataljon övar var intresset stort. Delegationer från flera andra hemvärnsförband i Stockholmsområdet var där för att se och lära. Även en delegation från Försvarsdepartementet studerade hemvärnet på plats i syfte att skapa sig ett underlag inför arbe-

tet med nästa försvarsbeslut. Under helgen identifierades många punkter att förbättra och utveckla, men trots allt visade de övade förbanden att de på ett bra sätt kan lösa tilldelade uppgifter.

Hur gick striden där i skogen bakom åsen? Jo, genom att utnyttja eld och rörelse lyckades manskapet från Upplands-Väsby hejda framryckningen och så småningom också återta och säkra den förlorade terrängen kring flygfältets sydöstra banände. BT-utrustningen visade på ett utfall med endast två stupade hemvärnsmän. Det måste ses som ett bra utfall givet den svåra uppgiften.

TEXT: ANDREAS VON DER HEIDE

BILD: BO LUNDHOLM

Utvecklingscentrum i Berg AB
1/4-sida liggande 4-färg

Förbanden ska vara insatsberedda för ytövervakning och skydd. FOTO: JAN JOHANSSON

Annelie Gillström provar en ny kokvagn som kom från flygvapnet. FOTO: JAN JOHANSSON

Västernorrlandsgruppen disponerar en av de nedlagda kasernerna för förläggning och utbildning. FOTO: HANSEMAN CALÅS

I 21 försvann – hemvärnet

Garnisonen försvann men Sollefteå blev ett väl fungerande centralt utbildningscentrum för hemvärnet ändå.

I den gamla försvarsorganisationen hade regementena ofta en utbildnings- och utrustningsfunktion för hemvärnet. Så vad hände när förbandet försvann?

Den 30 juni 2000 lades Sollefteå garnison ned, vilket betydde ett bortfall av flera hundra arbetstillfällen för kommunen. När jag gjorde lumpen i Sollefteå i slutet av 1960-talet bestod garnisonen av I21, Arméns hundskola och T3. Som en journalist på trettioalet beskrev det: En utpräglad militärstad, "ett skidspår mellan två regementen".

I höstas, drygt 40 år senare, i samband med en plutonchefsträff på före detta I21, blev vi inkvarterade i en av kasernerna som nu är en del av stadens nya näringslivsby. Kanonerna framför kanslihuset är borta, den nya matsalen hade blivit dis-

tributionscentral för Apoteksbolaget, bakom det nybyggda före detta teknikcentrat stod hundratals rostiga bandvagnar från nedlagda norrlandsbrigaden NB 21 i väntan på export.

Kanonerna paraderar numera utanför norra militärdistriktets kontor för Västernorrlandsgruppen (G23). Jag fick en pratstund med major Lars Berg som har perspektiv både på hemvärnet och I 21, där han gjort sin värnplikt och tjänstgjort som officer.

Meningsfulla insatser

– Jag tycker att hemvärnet, snarare har vunnit på regementsnedläggelsen. Vi har nu logementskapacitet för 200 man och skjutbanorna och övningsområdena runt Tjärnmyren är istort sett intakta. Här i Sollefteå finns också ett utrustningsförråd med fem anställda, som servar hemvärnets bataljoner. Vårt ansvarsområde täcker kuststräckan Härnösand-Örnsköldsvik samt inlandskommuner som Kramfors, Ånge och Sollefteå. Inom detta område finns sju hemvärnsbataljoner med några tusen man och de har alltså Sollefteå som ett centralt utbildnings- och utrustningscentrum.

Att antalet hemvärnsmän minskat, efter regementsnedläggningen, har säkert flera orsaker menar Lars Berg. Invasionsförsvaret har skrotats vilket påverkat försvarsviljan och omorganisering till större kompanier kan ha medfört att äldre hemvärnsmän känt sig vilsna och lämnat. På plussidan kan dock noteras att medelåldern i förbanden sjunkit och nu ligger någonstans mellan 42 och 47 år. Rekryteringen till insatsplutonerna har lockat många yngre (medelåldern är 31 år) vilka upplever att dessa förband har häftiga övningar. Flera nyrekryterade ser det som meningsfullt att medverka vid civila räddningsinsatser vid eftersök, översvämningar och skogsbränder, då de civila resurserna inte räcker till.

Av Sollefteå bataljons hemsidor framgår att förbandet omfattar drygt 400 personer och att man under 2004 ska organisera två räddningsstyrkor för civila insatser. För att kompensera avgångarna är ständig nyrekrytering ett måste och en del ansökningar kommer via bataljonernas och kompaniernas hemsidor, kanske inspireras de av reklamslag för hemvärnet i TV 4. Men lokala rekryteringsåtgärder görs också på bataljons- och kompaninivå.

Författaren, korpral 103-Calås (Livkompaniet I21) draperad i en tältedel som var standardutrustning i infanteriet.

vann

– De som gör intresseanmälan via internet är ofta mer seriösa än de som i stundens ingivelse skriver ner sitt namn vid utställningar och andra publika aktiviteter, menar Lars Berg.

Regionanpassad utbildning

Typobjektsutbildning som strid i bebyggelse har inte övats i någon större utsträckning inom G23, eftersom förbanden huvudsakligen saknar kompetens och vara insatsberedda för ytövervakning och skydd av vitala telekommunikationer, kraftnät, kraftstationer, broar och andra traditionella skyddsobjekt. Dessutom är större tätorter inom länet få.

– Vi saknar en spöktad för strid i ort att öva i, men skulle det behövas, finns många nedlagda industrier att träna i.

Den nyuppsatta insatsplutonen inom Sollefteå bataljon hade för första gången vintertjänst i Sollefteå i mars 2003 med skidtolkning och stridsskjutning. "Det var jobbigt att framrycka till fots i snön, men det var en givande övning", rapporterade chefen för insatsplutonen Peder Häggling.

HANSEMAN CALÅS

Elektronisk krigföring gör framsteg

Men datachipset märkt "Militär intelligens" är ännu inte uppfunnet.

De senaste decenniernas utveckling inom signalspaning och tillhörande motmedel är avsevärd, och tvingar stridande förband att uppträda på ett nytt sätt för att inte avslöja sig.

Mantalar om Electronic Warfare, EW, eller på svenska: Telekrigföring.

Tekniken har tagit stora språng:

Vi har fått bättre mottagare med större känslighet och ökad förmåga att känna igen tal, data eller annan information. Möjligheterna att filtrera bort oönskat signaler är större och precisionen i frekvensangivelse ökar. Det gör att man lättare kan ta ett elektroniskt fingeravtryck på sändaren.

Moderna antenner för signalspaning behöver inte vridas mekaniskt för att få bäringen till en sändare. De kan med hög hastighet kopplas om elektroniskt för bestämmande av bäring, önskad spaningssektor, signalens polarisation och infallsvinkel.

Kortvågssändare spåras

Moderna EW-förband förfogar över sambandsnät som snabbt sammanför tillgänglig information för bearbetning och utvärdering av spaningsresultat.

Förmågan att i realtid kunna sammanföra spaningsresultat från ett flertal pejlenheter, ökar informationens säkerhet och värde. Det kan handla om både pågående verksamhet och geografiskt läge.

Mjukvara för bearbetning av resultaten från signalspaning utvecklas ständigt.

Alla uppgifter såsom läget för sändande station, elektronisk signatur, (även datoriserad röstigenkänning) trafikförflyttning, trafikintensitet och krypteringsmetoder har ett stort strategiskt värde för militära och po-

lisiära underrättelsetjänster.

Just nu utvecklas mjukvaran för signalbearbetning och antenntekniken förfinas för att lägesbestämma radiosändare på kortvågsområdet.

Detta har alltid varit svårare än för sändare inom ultrakortvågsområdet eftersom signalerna reflekteras i jonosfären och därför kommer in med olika vinklar

beroende på tidpunkt på dygnet, solens aktivitet och annat.

Önskedröm för elektroniska krigare: ett datachip med militär intelligens.

Brusradar

Ett problem tycks vara bestående, och det är den mänskliga bearbetningen av information. Inte ens stormakter har alltid dragit rätt slutsatser, trots att spaningsdata både funnits och varit goda. Det ultimata datachipset med

märkningen "Militär intelligens", är ännu inte uppfunnet!

Miljondollarfrågan i teknisk underrättelsetjänst, ligger i om någon kan utveckla brusradar – en spaningsutrustning som på stora avstånd kan upptäcka, identifiera och lägesbestämma missiler, flyg och andra militära farkoster utan att själv åstadkomma någon som helst avslöjande elektrisk, magnetisk eller optisk utstrålning.

Alla signaler upptäcks

Ett mellanting som provas, är att låta vanliga rundradio- och tevesändare belysa målet för spaningen och på så vis inte röja radarstationen med utsända signaler.

Men det finns ingen utsändning av radiosignaler som inte kan upptäckas och lägesbestämmas oavsett frekvenshoppning, kryptering och annat.

JAN ANDERSSON,
FRÖ SÖDERMANLAND

Flera MD-grupper läggs ned

Försvarsanslaget minskar, vilket tvingar fram utbildning av hemvärnet vid färre enheter.

● Sex-sju MD-grupper läggs ned och resten omvandlas till rena utbildningsgrupper för hemvärnet när försvaret räknar på de lägre nivåerna i försvarsbeslutet. Militärdistriktsorganisationen fungerar väl, men det hjälper inte – allt ifrågasätts i den dramatiska nedskärning som förestår av de återstående delarna av det traditionella svenska försvaret.

Övriga försvaret hårdbantades och fredsorganisationen minimeras. Därför blir hemvärnet så gott som enda resursen i den nationella grundberedskapen, i varje fall om det handlar om att med markstridskrafter snabbt dra på sig det för viktiga knutpunkter.

I underlaget till försvarsbeslutet som arbetats fram i rekordfart i högkvarteret var fortfarande i slutet av januari inriktningen att behålla hemvärnet på nivån 30 000 man. Det anses behövas för att säkra den nationella integriteten. Enligt Anders Lindströms utredning om militärdistriktsorganisationen som ska dras för ÖB i mitten av februari inträffar denna balans årsskiftet 2006/2007. Utredningen har även studerat ett lågbudgetalternativ med enbart insatsplutoner och hvinsatskompaniledningar.

Insatsplutonerna är mest efterfrågade, men det vanliga hemvärnet måste finnas kvar som rekryteringsbas. Konceptet hemvärnet efter 2004 bygger på att

Dramatisk nedskärning. Färre MD-grupper behövs för utbildningen när fokus läggs på insatsförbanden.

FOTO: ANDERS KÄMPE

soldaterna ska kunna växla mellan förband med olika förmåga beroende på privat situation.

Historiskt låg nivå

Rekryteringen blir en hård nöt att knäcka. Prognoser från pliktverket visar att mycket få män från glesbygden kommer att göra lumpen. I flera län är det redan i dag bara 400–500 som skrivs in årligen. Konkurrensen om dem blir hård eftersom ÖB överväger att dra ned värnpliktsutbildningen till den historiskt låga nivån 8 000–10 000 och då måste 25–30 procent förmås att skriva på för utlandstjänst. Ett antal av dessa kan i bästa fall dyka upp i hemvärnet senare. Tre månadersutbildningen bidrar inte mycket. Förra året utbildades 75, varav 43 skrev kontrakt. Många genomför utbildningen för att skaffa sig civila meriter, inte för att gå med i hemvärnet. Även om fler kan komma att direktinskrivas vid mönstringen enligt nya regler vill inte högkvarteret höja ramen från nuvarande 300.

Budet för MD-utredningen var att minska kostnaderna med minst 20 procent och tre alternativ har granskats. I det första

minskar man på MD-staberna, i alternativ två övertar garnisonerna ansvaret för hemvärnsutbildningen och antalet MD-grupper dras ned. I alternativ tre slopas MD-organisationen helt och förbanden tar över all hemvärnsutbildning.

När MD-grupperna sattes under lupp visade det sig att 25 procent av deras tid går till administration och 15 procent till så kallad territoriell verksamhet – kontakter med civila myndigheter, beredskapsplanering, säkerhetstjänst och annat.

Märker inte mycket

– En genomsnittlig MD-grupp använder 50 procent av tiden till att utbilda hemvärn – det är för lite, säger Anders Lindström, som rekommenderar alternativ två.

– Jag vill ha en tydlig fokusering på utbildning. Vi måste välja bort saker.

Anders Lindström menar också att 29 MD-grupper är för många för det mindre hemvärn som högkvarteret bestämt sig för.

Vad betyder detta för hemvärns-soldaten?

– Han eller hon kommer inte att märka speciellt mycket. De har fortfarande ett övningsut-

bud som räcker och förhoppningsvis väl genomförda övningar som håller intresset vid liv.

Ger inget svar

Den känsliga frågan om vilka MD-grupper som ska utgå svarar inte utredningen på. Principen är att två grupper tas bort i vardera norra och mellersta militärdistriktet och 2–3 grupper i södra. Gotlands militärdistrikt föreslås slås ihop med P18.

De grupper som har små områden, få hemvärnssoldater, svårt att rekrytera, inga eller få skyddsobjekt och i synnerhet om en annan grupp kan sköta utbildningen är de som i första hand kommer ifråga för nedläggning.

Anders Lindström kan även tänka sig gemensam ledning av vissa grupper. En till två grupper kan administreras av en tredje. Gruppen som tar ledartröjan ligger då helst vid en garnison, med allt vad det innebär av fördelar personellt och utbildningsmässigt.

Tillfrågade garnisonschefer är positiva. Det är däremot inte folket i MD-organisationen. Sven-Erik Söderin, chef för utbildningsavdelningen vid norra militärdistriktet:

– Vi är oerhört tveksamma till alternativ två och förordar alternativ ett. Det blir vissa reduktioner, men MD-grupperna får ha kvar ansvaret för utbildningen. Förbandscheferna kommer att nedprioritera hemvärnet.

Men Anders Lindström framhåller:

– Kvaliteten på utbildningen blir bättre. Det blir lättare att personalförsörja MD-organisationen, samt införa ny teknik och taktik. De specialinstruktörer som krävs finns vid garnisonerna. Från GU-förbanden kan man med fördel rekrytera personal till hemvärnet.

Ulf Ivarsson

FAKTA

Tidtabell för försvarsbeslutet

27 februari: ÖB lämnar sitt underlag

Oktober: Regeringen skriver proposition.

December: Riksdagsbeslut. Beslutet gäller 2005–2008.

Rättelse

● Omslagsbilden på förra numret föreställde Gustav Johanson i 22 skärgårds-hemvärnsbataljonens 2:a pluton.

Tidningarna utreds

● Samtliga tidningar som ges ut eller finansieras av Försvarmakten ska kartläggas, även Tidskriften Hemvärnet. När inventeringen är gjord ska chefen för grundorganisationsledningen, Göran Gunnarsson, senast den 1 oktober "föreslå riktlinjer för det totala tidningsutbudet". I utredningen ska man ta ställning till både budskap och finansiering.

Rådet tyngs av uppgifter

● Av tinget fick rikshemvärnsrådet en massa att tänka på. Under mandatperioden ska man utreda ekonomiska ersättningar och namnbyte, omarbeta hemvärnshandboken, se över medinflytandet, vaka över hemvärnets status i försvarsbeslutet, aktivt delta i utvecklingsarbetet "Hv mot 2008", lista ut hur man värderar och inför kvalitetsmätt på hvbefäl, förbättra rådets information till rörelsen och utveckla sina egna arbetsformer.

Helg mot terrorism

● Om förslagen i den så kallade Munkska säkerhetsutredningen beslutas av riksdagen kommer Försvarmakten att kunna bistå med samband och transporter när de polisiära resurserna inte räcker till mot terrorism. Luftvärnets befälsutbildningsförbund tar ut svängarna redan nu och anordnar den 23–25 april en helgkurs i "Skydd mot terrorism".

Nedgången planar ut

Vi är fortfarande många i hemvärnet

– 52 519 män och kvinnor – och raset har bromsats upp.

● Åren 1998–2000 minskade hemvärnet med ett par tusen män och kvinnor varje år. År 2000 accelererade nedgången. Hela 6 300 personer sa då tack och adjö, avtalspersonalen inräknad. Men 3 000 nyrekryterades, varför balansen blev minus 3 300. Från 2000 till 2001 tappade vi 5000 och mellan 2001 och 2002 blev det ännu värre. Då förlorade hemvärnet rekordmånga medlemmar – 9 400 – men efter den bottennoteringen har minskningen stabiliserats på ett par tusen årligen.

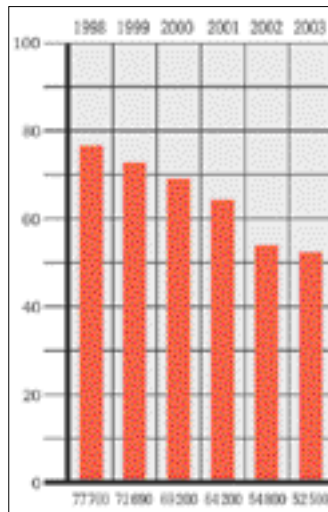
Tydlig tendens

Antalet hemvärnspersonal var 2002 exakt 54 877 och vid förra årets slut 52 519.

En tydlig tendens i rekryteringen är att betydligt fler extra hemvärmän (1 284) än ordinarie (901) går med. Det är helt enkelt de unga, nyligen grundutbildade som har annan krigsplacering och ofta åker i utlandstjänst som vill träna i hemvärnet mellan varven.

Föryngring

Av de nyrekryterade är mycket riktigt 76 procent under 35 år –

Plats för bildtext. Plats för bildtext.

föryngringen av hemvärnets fortsätter alltså och medelåldern är nu under 40 år.

Åldersläget bland ny avtalspersonal är något annorlunda – 44 procent är under 35 år.

Inte heller rekryteringen av avtalspersonal förmår hålla jämna steg med avgångarna – 770 slutade och 506 kom till.

Det är de så kallade nollorna som försvinner. Omkring 90 procent av de som gav upp 2003 hade inte gjort en enda timme.

Andelen kvinnor är oförändrat 15 procent.

Ungdomsverksamheten är på uppgående, men här finns ingen officiell statistik. I tidningens enkät 2002 uppgav MD-grupperna totalt drygt 2 000 hemvärnsungdomar. Flera avdelningar har startat sedan dess och en gissning är därför att det nu rör sig om 2 500.

Hjärtligt välkomna

En marginell ökning av kontraktsuppfyllnaden noteras, från 40 till 41 procent. Avtalspersonalen är inte lika ambitiösa, här är det 36 procent som gjorde sina timmar.

– Det är mycket glädjande att vi 2003 tappat betydligt färre än åren närmast före. Ett trendbrott kanske? Föryngringen fortsätter och allt tyder på att vi rekryterar allt fler direkt från grundutbildning och internationell tjänst. Dessutom är det rimligt att anta att ett antal av dom som fallit för "10-årsstrecket" tycker att de har mer att ge och därför söker sig till oss. Och dom är hjärtligt välkomna, säger hemvärnets informationschef Sune Ullestad.

Ulf Ivarsson

● **Fänrik Chimmy i koket.** Chimmy är ingen bevakningshund precis men tjänstgör ändå i hemvärnet som maskot för kokgruppen i Kiruna hvkompani. Matte Annelie Arnesdotter har sytt en uniform och utnämnt Chimmy, som är en Jack Russel, till fänrik. Som officer ska Chimmy hålla reda på både kokgruppen och kompiserna Ghia, en Chinese Crestal dog. Ghia bär också uniform men får nöja sig med att vara menig.

FOTO: ULF IVARSSON

60 insatsplutoner operativa

● Ett 20-tal hemvärnsbataljoner har upplösts sedan 2001. Vid ingången av 2004 finns 136 kvar. Antalet kommer att minska ytterligare när omorganisationen är färdig. Enligt planerna ska hemvärnet bestå av 120 bataljoner som väntas gå ned till omkring 100 förband år 2005.

Målet för 2003 var att sätta upp 144 insatsplutoner, 60 av dem ansågs vara "operativa", en ökning med tio sedan 2002. Under 2004 ska en insatspluton utbildas i varje bataljon.

Hemvärn behövs överallt

Den fredsmässiga uppgifterna är så viktiga att de bör få styra volymen, anser Eskil Erlandsson.

● Försvarsutskottets ordförande Eskil Erlandsson (c) anser att hemvärnets förmåga att stödja samhället i katastrofer är så viktig att den motiverar att det finns hemvärn i varje kommun. En koncentration till enbart större städer är han tveksam till.

– Jag är mycket angelägen om en fortsatt folklig förankring av försvaret. Det betyder allmän värnplikt och ett brett engagemang via frivilligorganisationerna.

Enligt Eskil Erlandsson är vi nu mycket nära den nedre gränsen för det antal värnpliktiga som måste grundutbildas.

– Vidare måste förtroendet för försvarsmakten återställas hos svenska folket. Därför gäller det att ha professionell verksamhet på alla områden. Det är viktigt både för dem som vi kallar in med plikt och för er som ställer upp frivilligt.

Professionell verksamhet är i Erlandssons ögon också att delta i FN-missioner eller EU-uppdrag.

– Det ger god träning för våra soldater och skapar lugn och ro för humanitär hjälp i konfliktsområden. Att Sverige har ett stort förtroende i världen är ytterligare ett skäl för att vara med om att skapa och upprätthålla fred. Det som efterfrågas är en slags militärpolis, tyngre beväpning och bättre skydd.

Många händer krävs
Eskil Erlandsson ser ett behov i framtiden att ha stående resurser för riktigt stora katastrofer även om de är sällsynta och då finns egentligen bara hemvärnet, eftersom räddningstjänst och polis inte är dimensionerade för detta. Något annat än hemvärnet har Eskil Erlandsson svårt att tänka sig. Kommunerna orkade aldrig med att bygga upp hemskyddet som det var tänkt och det är onödigt att skapa

För en fortsatt folklig förankring av försvaret. Uppväxt i centerrörelsen och bondekooperationen känner Eskil Erlandsson stor sympati för hemvärnet:

– Ni är de enda som fortfarande kan fylla en bygdegård.

dubbla organisationer, anser han.

– Då påfrestningarna blir extra stora krävs många händer, förmåga att leda, transportera, utspisa, förlägga och ge sjukvård.

Hur omfattande måste då hemvärnet vara?

– Vi är redan nära den miniminivå som behövs för att ha täckning över landet och folkförankring. Jag kan inte ange någon siffra, men att ha en resurs i varje kommun är rimligt.

Det är alltså faktiskt de civila som bör styra dimensioneringen av hemvärnet, anser Eskil Erlandsson även om den militära uppgiften är grundbulten.

– Vi behöver hemvärnet som en spjutspets i insatsberedskapen och tillgängligheten är viktig.

Kvinnlig mönstring

Eskil Erlandsson upprepar att försvaret måste vara en angelägenhet för hela svenska folket, att det inte får bli en yrkesarmé och att kvinnorna ska in.

Fler kvinnor i försvaret är posi-

tivt för folkförankringen men också för att kvinnor är bra på att lösa konflikter på ett sätt som behövs i utlandsförbanden.

Ett första steg är kvinnlig mönstring.

– Det har sagts att det skulle kosta 100 miljoner kronor eller mer, men det är det absolut värt.

Som varm vän av europaprojektet är Eskil Erlandsson övertygad om att Sveriges militära bidrag måste öka.

– Det räcker inte med enbart poliser, vi måste ha militärt utbildad personal och tyngre utrustning som pansarskyddade fordon för att kunna inge respekt och kunna lösa uppgifter i områden där rättsväsendet är satt ur spel av kriminalitet och maffia.

Men i vårt internationella engagemang ska vi ha vanliga killar och tjejer.

– Jag ser en mycket stor fara i att bara ha kontrakterade soldater, däremot behövs de som en övergångslösning för att få in folk snabbt i utlandsstyrkorna.

Utlandsuppdragen kostar mer

och mer. Ännu finns ingen klar bild av om svenskarna får valuta för miljardrullningen.

– Men det kommer ganska snart att göras en djupare analys – vi har haft möten med riksrevisionen och någon av deras kommande rapporter kommer troligen att handla om detta.

Vill skärpa kontrollen

Överhuvudtaget är försvarets ekonomi en nagel i ögat på politikerna. Eskil Erlandsson är inte nöjd med hur Försvarsmakten levt upp till riksdagens beställningar. Han aviserar därför en skärpning av den politiska kontrollen.

– Genomgående gäller att vi måste bli betydligt bättre på att följa upp riksdagens intentioner och stora genomgripande beslut, till exempel om utbildningsplattformarna, måste flyttas hit, säger Eskil Erlandsson, och sverper runt med handen i tjänsterummet i gamla riksdagshuset.

– Det är motsägelserfullt att riksdagen bestämmer exakt på kronan hur stora barnbidragen ska vara samtidigt som väldigt dyra beslut om materielinköptas av ÖB eller regeringen.

Andra kostnader som Eskil Erlandsson ifrågasätter är de hyror som försvaret betalar för redan avskrivna anläggningar och de skenande pensionskostnaderna för förtidsavgångna officerare.

– Man kan fråga sig om detta är utgifter som bör hamna på försvarets konto.

Även om det kalla kriget är slut och Sverige kan skaffa fram vapen billigare tillsammans med andra EU-länder behövs ett visst fortsatt industristöd, anser Eskil Erlandsson. Han bejaktar därför Saabs propå om statliga pengar till utvecklingen av ett förarlöst stridsflygplan i samarbete med franska Dassault.

Text & foto: Ulf Ivarsson

FBU ger nya hemvärnskurser

● FBU har tre nya kurser riktade till hemvärnet: plutonchefskurs (Falsterbo v 29-30) och gruppchefskurs (Tylebäck v 29-30 respektive Transtrand v 40). Hemvärnet är en stor kund till FBU, som har en del kurser som inte finns inom Försvarsmakten. Bland FBU:s tio kursgårdar toppar ansökningar till Hemavan, Falsterbo och Färö.

Nytt högvaktsmärke

● Nu finns ett tygmärke att sy fast på väskan som visar att man gått högvakt. Märket kan köpa på Stockholms och Drottningholms slott. För varje sålt märke doneras tio kronor till Kungafonden som kan ge ekonomiskt stöd till den som drabbas av skada i sin tjänst i försvaret.

Handla på kort snart möjligt

● Kvartermästarna i mellersta militärdistriktet kan som de första i landet snart börja betala livsmedel och andra förnödenheter med betalkort. Kortet kan användas som alternativ till inköpsmodan vid inköp hos olika leverantörer. Den 1 februari införs på prov Eurocard med personligt betalningsansvar. Faller det hela väl ut är tanken att kvartermästare över hela landet ska utrustas med korten redan i höst.

Korten får enbart brukas i tjänsten och ska inte användas för kontantuttag annat än i undantagsfall och då gäller maxtusen kronor. Drivmedel får inte betalas med kortet. Detaljbeställningar utföras under året men reglerna blir samma som för anställda i Försvarsmakten. Det betyder att kortet kan dras in utan motivering och att innehavaren kan bli betalningsskyldig för konstaterat missbruk.

Fjällövning. P-O Mettäväinio, gruppchef i Kirunabataljonens insatspluton, drar en pulka med förnödenheter till baslägret vid Katterjaure.

Hårt och kallt vid gränsen

● Stål är hårt och kallt – därav namnet på Kirunabataljonens fjällövning i januari. Stålet.

Omkring 160 män och kvinnor deltog och skrapade ihop hela

59 avtalstimmar, som det numera heter.

Det handlade om gränsövervakning. Norge var i krig. Avskurna patruller ur 6:e divisio-

nen togs om hand av det svenska hemvärnet. Tidningen Hemvärnet var med och ett reportage publiceras i nästa nummer.

Text & foto: Ulf Ivarson

Frivilliga kvinnor känner sig missgynnade

● De frivilliga försvarsorganisationerna lottorna och bilkåren får halverade bidrag, men det beror inte på att de är kvinnoorganisationer säger Kerstin Wetterström, avdelningsdirektör vid frivilligavdelningen vid högkvarteret, som varit med att utforma den nya bidragsfördelningen.

Halverade anslag
Försvarsmakten och Krisberedskapsmyndigheten (KBM) har infört ett nytt beräkningssätt för bidragsfördelning till försvarets frivilligorganisationer som upprört både riksbilkärchefen Ann-Marie Medin och rikslottachefen Elisabeth Falkemo. Drygt

30 000 bilkärister och lotter får 2004 och 2005 halverade anslag medan, enligt kärcheferna, "manliga försvarsorganisationer" gynnas.

Handikapp från start

– Man tar inte hänsyn till att det är mycket svårare för oss att hitta och utbilda instruktörer än det är för organisationer som kan få tag i personal som redan utbildats i försvaret, säger rikslottachefen Elisabeth Falkemo.

– Både funktionärer och instruktörer måste utbildas från grunden hos oss och vi har därför ett handikapp från början. Om man menar allvar med att fler kvinnor ska in i Försvars-

makten borde man inte försvåra detta med nya regler som missgynnar oss.

Men Kerstin Wetterström invänder att organisationsstödet till frivilligorganisationerna är könsneutralt och alltså inte har något samband med riksdagens och regeringens strävan att få in fler kvinnor till försvaret. Bland avtalsorganisationerna har endast två bara kvinnliga medlemmar, lottorna och bilkåren.

Kerstin Wetterström menar att det är felaktigt att generellt prata om manliga avtalsorganisationer. I brukshundsklubben är andelen kvinnor nära 70 procent och i Röda korset 30 procent.

Hanseman Calás

Fyll i blanketten! Reglerna för försäkringsanmälan av skada eller förlust av personlig egendom blir tydligare.

Bättre information om försäkringsreglerna

● En hemvärnsman drabbades av en fotskada under en övning i höstas. Hemvärnet har försäkringar som täcker skador i tjänsten och förlust av viss personlig utrustning. Men det visade sig vara svårt att få information om hur skadeanmälan skulle göras. När kostnaderna för fotskadan med rehabilitering hotade att stiga upp mot 2 000 kronor, ilsknade hemvärnsmannen till efter att ha fått skiftande besked på olika befälsnivåer. Här ett axplock:

"Kontakta MD-gruppen så får du remiss av deras läkare."

"Försäkringen täcker bara brutna ben och sånt."

"Kan du bevisa att skadan skedde vid uppgivet tillfälle?"

"Anmälde du inte skadan vid övningsstillfället?"

Resignerad över försöken att gå tjänstevägen kontaktade han direkt försäkringsbolaget IF och fick genast fullständig information om skadeanmälan och ersättningsmöjligheter.

Rikshemvärnstinget beslöt i november att informationen om ersättningar och försäkringar ska förbättras. Minibroschyren "Förmåner och försäkringar vid tjänstgöring i hemvärnet" (finns även som pdf-fil på nätet) är omarbetad och distribueras som bi-

laga till detta nummer. Utförligare information finns också under fliken "Förmåner" i Hemvärnshandboken (HvH), som finns på varje kompani. Även detta kapitel ska ses över. Kort sagt: Uppstår skada vid övning ska den drabbade anmäla detta till förbandsledningen, varefter en blankett fylls i som sedan skickas till försäkringsbolaget.

Krängligare än så bör inte rutinerna vara för att ansöka om ersättning för en fotskada i hemvärnet.

Text & foto:
Hanseman Calås

Bråttom täppa igen beredskapsluckor

Beredskapskontrakten är klara. Hur många arbetsgivare kommer att skriva på?

● Det blir högre ersättning för att stå i beredskap än vad som tillämpades i förra årets försök. Tillhör du en insatspluton och är beredd på tjänstgöring inom 48 timmar, så kallad grundberedskap, föreslås du nu ersättas med 500 kronor per månad istället för som tidigare tänkt 300. Denna ersättning kan utgå under högst sex månader. När sedan insatsberedskapen höjs får du

100 kronor per påbörjat dygn för 24 timmars beredskap (max 14 dagar) och 200 kronor per dygn för sex timmar (max 7 dagar). Under själva insatsen betalas man som för räddningstjänst.

Inga pengar

Själva kontraktsberedskapen som innebär att soldaten lovat att kunna höja beredskapen inom 120 timmar ger inga pengar.

Tre parter måste vara överens – soldaten, försvarsmakten och arbetsgivaren.

I Stockholm är målet att alla soldater i de befintliga insatsplutonerna ska ingå. Ett 60-tal kontrakt per bataljon delades ut i början av februari. Frågan är hur många som kommer tillbaka med påskrift av arbetsgivaren. I försöken var det hälften.

– Om vi vid varje givet tillfälle

måste organisera nya insatsplutoner med särskilda beredskapskontrakt har vi tappat en viktig del av flexibiliteten och förmågan att snabbt reagera när så behövs, skriver överste 1 Kim Åkerman, chef för Stockholmsavdelningen i mellersta militärdistriktet i Hemvärnsnytt.

Men operativa insatsledningen och strategiledningen i högkvarteret ska också ha sitt ord med i laget när det gäller antalet förband per militärdistrikt och vilka beredskapstider de ska ha. Hur många det slutligen blir är hemligt.

Hittills har hemvärnet bara kunnat aktiveras med ordern "hemvärnsberedskap", vilket aldrig hänt. Stora luckor i den svenska beredskapen gör att det är bråttom att införa systemet. Formulären för avtalskontrakten skickades ut i början av året redan innan detaljerade bestämmelser hunnit skrivas in i försvarets författningssamling. Men i hemvärnsförordningen finns en möjlighet att träffa avtal om frivillig tjänstgöring i särskilda fall.

Ulf Ivarsson

Genombrott för utrustningen

● 2004 blir av allt att döma ett genombrottsår för den personliga utrustningen i hemvärnet. Nya hjälmen börjar levereras och irriterande brister rättas till – som till exempel sommarkängor. Den pinsamma historien med nya mc-stället får förhoppningsvis ett slut efter att högkvarteret börjat kontrollera att tidigare direktiv följs. Ett 20-tal kärer blev utan ställ därför att yrkesofficerare felaktigt tog ut dem. De gamla ställen får behållas för, som det heter, slutförbrukning.

Stridsväst tilldelas insatsplutonerna från år 2005 och övriga utrustas från 2005/2006. Bär-säck och stridssäck levereras till insatsplutonerna redan i år.

Det är inte klart om alla ska få basker – eller kanske bara de som gjort sina kontrakt. Basker till alla kostar fem miljoner kronor, de pengarna finns inte.

I väntan på beslut i namnfrågan pryds baskern med armétecknet.

All personal ska bära reflexband runt fotleden.

I slutet av 2004 beräknas cirka

30 000 ak 4:or med rödpunktsikten ha levererats.

Försöken i Umeå i höstas utmynnade i att insatsplutonerna får viss extra tilldelning av materiel som behövs för lite längre och mer krävande tjänst: jägarkök, troppkök, sovsäck lätt, C-underställ. Kompaniledningarna får radiopersonoterrängbil 1112, terrängbil 21 och terrängbil 30. För sambandet nedåt tillförs ra 195 och för att kunna prata med bataljon och MD-grupp ra 763.

Ulf Ivarsson

Tössbo och Försvarsmakten förlikades

Hyrestvisten i Tössbo hemvärnsförening slutade med förlikning. Försvarsmakten fick betala skulden. Eldsjälen Heinz Burgemeister har tvingats lämna hemvärdet.

● Det hela startade i början av 1990-talet. Tössbo södra hemvärnsområde drömde om en egen hemvärdsgård.

Kvartermästare Heinz Burgemeister tillika idésprutan ordnade med bingoletter, schampo och olika rengöringsmedel med hemvärdets egen etikett.

– Vi åkte på marknader runt om i bygderna och sålde vårt rengöringsmedel, bingoletter och värvade folk till våra led. Med tiden blev vi en av de största bingolettosäljarna runt dessa trakter, berättar Heinz.

Åren gick och kassakistan fyllde på mer och mer.

Sommaren 1997 skulle drömmen gå i uppfyllelse. En gammal industribyggnad som sedermera blivit ett mobförråd skulle tömmas och säljas.

– Hösten 1997 fullföljdes planerna. Vi, Tössbo södra hemvärnsförening har genom frivilliga krafter strävat med lotter och mycket annat och skapat en egen hemvärdsgård, 600 kvadratmeter under tak och med ett markområde på 5200 kvadratmeter, säger Heintz med stoltheten glimmande i ögonen.

Den dåvarande Fo-gruppstaben i Vänersborg tyckte att affären var lysande för deras del också. Dom behövde nämligen förråd uppe i norra delen av Dalsland. Då passade hemvärdsgården alldeles utmärkt. Två garageplatser blev förråd med en överenskommen hyra som skulle användas till upprustning.

Myndigheten har hyrt lokaler i hemvärdsgården i 5–6 år, fastigheten rustades och reparerades för stora pengar (hyres- och bingopengar).

Kronofogden kommer
Genom idog strävan skapade föreningen ett stort och lätt tillgängligt frivilligförsvarets hus.

– Plötsligt hände det något, hyrespengarna kom senare och senare för att sedan upphöra helt trots många påminnelser

under flera år. Skulden växte till en för oss gigantisk summa, totalt över 20 000 kronor. Vid årsmötet 2003 frågades det om vi skulle behöva gå till kronofogden för att få myndigheten att betala sin hyresskuld, frågan fick ett rungande ja från ett välbesökt årsmöte.

Uppgiften att kräva in pengarna fick ordföranden i föreningen, Heinz Burgemeister.

– Jag skrev ett brev till chefen för Bohusdalgruppen för att dom skulle få ytterligare en chans att reglera skulden, men ingen reaktion. Då kopplade vi in kronofogdemyndigheten. Tösse kompani har anor sedan 1600-talet, det är vad jag vet första gången de har fått gå till fogden för att myndigheten inte bryr sig om att reglera sina skulder, säger Heinz.

Det var inte lätt för kronofogden att kräva in pengarna, efter många turer hamnade kravet hos högkvarteret i Stockholm.

– Vi bedömde att hyran borde betalas av Försvarsmakten och uppmanade BohusDalgruppen att reglera skulden, säger Anders Hallberg på juridiska staben till Hemvärdet.

En förlikning ingicks som också innebar att hyresförhållandet avslutades.

En personlig hämnd?

Efter några månader kom pengarna. Men för Heinz Burgemeister tog historien en otrevlig vändning.

– Efter ytterligare några veckor kom det från chefen för BohusDalgruppen, överstelöjtnant Lennart Ekberg, en uppsägning av mitt hemvärnskontrakt, där jag uppmanas att lämna in utskitterad utrustning. Ingenting om varför jag efter 19 års meriterad tjänstgöring i hemvärdet måste lämna detta. Jag kan inte se någonting annat än en personlig hämnd på mig som hemvärnsman, men då blandar han "äpplen och päron". Jag har agerat i föreningens goda anda där

Nu ska skylten tas ned. Hemvärdsgården är anspråkslös till det yttre men en klenod för föreningen.

vi har demokrati och högt tilltak, och inte som hemvärnsman.

Tidningen Hemvärdet ringer för att få en intervju med Ekberg.

– Jag säger precis som du tidigare har hört, det har inget med någon hyresstrid eller skulder och kronofogdar att göra, men krigsmakten har inte förtroende för Heinz och jag tänker inte kommentera det ytterligare för dig.

Bildar en fond

Hemvärdet i Ånimskog är nu ett minne blott, fastigheten ska tills vidare hyras ut för civilt bruk, all materiel, fordon och kokvagnar kommer att säljas och pengarna kommer att läggas i en fond som är under bildande, Tössbo södra hemvärnsförenings fond.

– Vi har för avsikt att belöna enskilda personer som har utfört förtjänstfulla insatser för hemvärdet eller frivilligförsvaret. Nominerade personer kommer att inbjudas till Åmåls stadshotell

med övernattning, middag, förtjänsttecken och en check på ett antal tusen kronor för sina insatser för landets försvar. Nu gäller det för bataljonschefer och liknande att tänka till under våren 2004, och fonden står naturligtvis för alla kostnader. Första ceremonin sker i början av december 2004, avslutar Heinz.

Text och foto:
Mats Gillners, redaktör
Bohusdalgruppen

Tidskriften Hemvärdet i brevlådan

● Vilande avtal är numera införda i pliktverkets databas. Man kan stå kvar i detta fack i flera år. Vapnet lämnas in men uniformen behålls och, bäst av allt, man får Tidskriften Hemvärdet i brevlådan.

Landskrona går under jorden

Säker arbetsplats. Sten Ekstrand framför sin ovanligt välskyddade stabsplats.

● Landskrona hemvärnsbataljon har påtagligt gått under jorden – de har numera sin stabsplats i en före detta bunker belägen centralt i Landskrona. På 300 kvadratmeter fördelat på två plan, arbetar hemvärdet (bataljon och tre hvkompanier) och tre frivilligorganisationer, nämligen Frivillig befälsutbildning, lottorna och brukshundklubben. Denna närhet ger påtagliga fördelar, menar bataljonschefen Sten Ekstrand.

Andra fördelar är välutrustade utbildningslokaler, kök, matsal och övernattningsmöjligheter för 48 personer. Vad som framstår som unikt är att företagen i regionen, kommunen och myndigheter enats om ett datanät-

verk som också bataljonen är ansluten till. Det interna datornätverket, med tillgång till grafiska program, skanner och färgskrivare, gör det möjligt att snabbt ta fram presentationer, utbildningsmaterial och bataljonsbladet.

Den enskilda hemvärnsmannen kan i lugn och ro i bunkern studera aktuella reglementen och presentationer som laddats ner på den interna servern. En nyproducerad cd om ak 4:an ska förhoppningsvis spara övnings-tid och om presentationen faller väl ut, blir nästa digitala utbildningsprojekt sjukvårdstjänst och NBC.

Text & foto:
Hanseman Calås

Protokoll

● Protokollen från rikshemvärnsrådets möten finns på www.hemvarnet.mil.se

Protokollen från verkställande utskottets möten skickas till alla rådsmedlemmarna, numera även till suppleanterna. Till nästa rådsmöte 11–12 mars ska VU redovisa sitt och rådets mandat, som ju diskuterades på tinget.

Snabb karriär

● Lee Pohl från Arlandabataljonen är Centrala Tjänstehundssektorns senaste rekrytering. Lee kommer att ansvara för bevakningshundarna i hemvärdet marinen, och flygvapnet. Lee har gjort en snabb karriär i bevakningsverksamheten – från nybörjare till högsta nivån på sex år.

Förstärker hemvärnets traditioner

● Överstelöjtnant Bert-Erik Pousar, chef för Göteborgsgruppen, har gjort en djupdykning i militär traditionsvård med utgångspunkt från regementsbegreppet. Många traditionsrika bygderegementen försvann under 1900-talet. Åtskilliga av dessa nedlagda förband har kämpat i de många krigen mellan Gustav II Adolf till Carl XIV Johans krig i Tyskland i början av 1800-talet. Alltså, 300 års fältslag broderat på regementsfanorna. Bert-Erik Pousar föreslår, efter utländska förebilder, att knyta dagens hemvärnsförband till nedlagda bygderegementen. Helt plötsligt skulle varumärket hemvärdet få en historisk tradition som sträcker sig längre än startåret 1941. Men hur?

Jo, MD-grupperna ombildas till territoriala regementen medan hemvärnsbegreppet bibehålls som ett prefix och att lämpligt regemente återuppväcks.

Militärdistriktsgrupp Älvsborg blir Älvsborgs regemente som organiserar Älvsborgs Hv-bataljoner, Älvsborgs hemvärnsinsatskompani blir Älvsborgs insatskompani och den regionala hemvärnsmusikkåren kallas Älvsborgs regementsmusikkår.

Text & foto:
Hanseman Calås

Stiligt! Hemvärnets förbands-tecken i Göteborg för traditionerna från Älvsborgs regemente vidare. Det sattes upp 1624 och lades ner 1998.

Vill bli inbjuden

● Ny generalsekreterare i Svenska Brukshundklubben är Peter Rimsby, 40 år. Peter kommer direkt från näringslivet, senast som VD och tidigare som marknadschef för ett internationellt utbildningsföretag.

– Min militära erfarenhet av bevakningshundar är mycket begränsad och jag ser fram emot att få inbjudningar till hemvärnsövningar för att lära mig mer.

Olle Flodström död

● En av hemvärnsmusikens förgrundsgestalter har lämnat oss. Olle Flodström, som var ledamot i den 1974 nybildade Musiknämnden (CMN) och var dess ordförande 1976–1984, avled i december. Flodström tillhörde Hemvärnets musikkår i Borlänge. Han valdes till 1984 års hedersmusiker.

Dussinet slottsvakter

● Inte mindre än tolv stycken hemvärnshögvakter blir det 2004. Skånska Dragongruppen börjar den 8 maj och Norrbottensgruppen avslutar den 6 november. Den 11 september går en lottahögvakt ur Livgardesgruppen på.

Rekrytering på Livgardet

● Västerorts hemvärnskompani kommer under mars att göra en rekryteringsdrive bland värnpliktiga på Livgardet i Kungälv. Bo Ericsson, Västerorts hemvärnskompani:

– Vi ska presentera hemvärdet för ett tiotal plutoner – 400 värnpliktiga. Vi är självklart medvetna om att vi får ett stort spill då många inte bor i Stockholmsregionen. Men det kan gynna hemvärnsförband även ute i landet.

Sjövärnskåren sist i avtalsligan

Bristen på lämpliga båtar förklarar varför Sjövärnskåren släpar efter i utbildningen till befattningar för marina hemvärnet.

● Ett hemvärn om 50 000 män och kvinnor behöver 15 000 från avtalsorganisationerna. Bäst uppfyllnadsgrad redovisar Frivilliga flygkåren (FFK), Frivilliga motorcykelkåren (FMCK) och Sveriges lottakåren (SLK) som ligger på cirka 64 procent. Sämst är Sjövärnskåren med 0 procent. Vid ett bantat hemvärn är 2006/2007, med totalt 30 000 man, nästan fördubblas uppfyllnadsgraderna. Lottorna hamnar på 122 procent, FMCK på 119 procent. Behovet av personal från åtta avtalsorganisationer landar på 8 289 personer.

Sjövärnskårens uppgift är att utbilda och förse det marina hemvärnet med båtchefer, maskinister, däckspersonal och navigationsbefäl i bataljonsstaber. Myndigheten kräver i år 800 avtalskontrakt vilket inkluderar 175 båtförare för hemvärnet:

Avfärder

– Jag vill avfärda siffran noll av det skälet att 2003 var det första år då vi fick uppgiften att bemanna hemvärnsförband med marina uppgifter. Hittills har vi inte kunnat sammanfatta hur många avtalskontrakt som tecknats regionalt, men under 2004 ska vi självklart jobba på att uppfylla våra åtaganden, säger generalsekreterare Johan Fischerström.

– För att fylla kvoten båtförare måste vi i stor utsträckning hitta utbildade i marinen som är villiga att skriva kontrakt. Tyvärr är utbildningsmöjligheterna i Sjövärnskåren begränsade på

grund av brist på lämpliga båtar.

Lena Heilborn, stf chef för Södertörnsgruppen bekräftar att rekryteringen av båtbesättningar fortfarande är problematisk.

– Positivt är att vi just nu har 16 personer på navigationsutbildning, men det tar tid att genomföra hela utbildningen med båtpraktik. I Härnösand har man lyckats rekrytera maskinister fullt ut, medan vi har brist.

Båten bemannad

Ett lysande undantag är sjövärnskåren i Västervik. Där är fänrik Lars Bobrowsky en eldsjäl med ambition att förstärka det marina hemvärnet.

Lars har faktiskt redan uppfyllt sina åtaganden att bemanna den befintliga båten i det marina hemvärnskompaniet. Men Lars har fler idéer, som på sikt kan underlätta rekryteringen till det marina hemvärnet i södra Sverige:

– Jag har nu utbildat 40 heltidsanställda inom den kommunala räddningstjänsten i sjöräddning och 160 står på kö. Bland dessa finns ett antal som gjort värnplikt i marinen som kan tänka sig att teckna kontrakt för båt-tjänst. Min vision är att få tjänstledigt från min skola under ett år och skapa ett marint utbildningscentrum här i Västervik. Det vore kul med lite feedback, så att inte intresset försvinner.

Svenska brukshundsklubben (SBK) har enligt riksstatistiken en låg uppfyllnadsgrad (32 procent) vilket i någon mån kompenseras av SBK:s framgångsrika

Från åtta avtalsorganisationer. Drygt 8000 avtalspersonal behövs i hemvärnet i framtiden.

FOTO: JERKER IVARSSON

verksamhet i Sörmland.

Bosse Eriksson (SBK Sörmland) är en lokal eldsjäl:

– Vi har ett utmärkt samarbete med Sörmlandsgruppen som stöttat oss bra med anslag och instruktörer, vilket resulterat i att vi har ett 40-tal aktiva hundekipage i hemvärnet och 34 nya under utbildning.

Förbättrad rekrytering

Lottorna hade en uppgång i rekryteringen 2003.

– I år är vår strategi att de lokala kårerna ska stödja våra centrala kampanjer med aktiviteter och vi hoppas också kunna minska antalet utträden. Stöttningen från MD-grupperna med bra utbildning är då väldigt viktig, säger rikslottachef Elisabeth Falckemo.

Många fler av de nya lottorna

gör sin TFU-utbildning än de som skriver kontrakt med hemvärnet och det ska lottaledningen också försöka ändra på.

Sveriges kvinnliga bilkårsers riksförbund (SKBR) ska förse hemvärnet 2005 med drygt 1 300 bilkärister men har en uppfyllnadsgrad på 42 procent vilket förbättras till 75 procent om hemvärnets numerär sjunker till 30 000 man 1–2 år senare. I Stockholm finns cirka 400 bilkärister och man har problem att fylla de förarutbildningar som organiseras på Tullinge flygfält och vid halkbanan på Gillinge norr om Stockholm. Tilläggas bör att Försvarsmakten numera inte har något behov av bilkärister i övriga krigsorganisationen.

ext:

Hanseman Calås

● **Arne Fridolfsson** i Uddevalla, som är försvarsfrivillig före detta yrkesofficer har skrivit till försvarsministern och begärt en omprövning av beslutet att inte beväpna hemvärns-sjukvårdare. Överenskommelsen mellan Röda korset och hemvärnet strider mot Genèvekonventionen från 1949, hävdar Arne Fridolfsson.

● **Gul blir färgen** på årets kontraktsmärke. Endast det lilla märket till m 90 tillverkas.

● **Årets inspektioner** börjar i Södra skånska gruppen helgen 2–4 april och fortsätter med Skånska dragongruppen 23–25 april. I höst är det Gävleborg, Dalarna och Gotland som står på tur.

● **Debatt** om försvarsbeslutet blir det på Gällöfsta Center, Biblioteksgatan 29 i Stockholm onsdagen den 10 mars. Arrangör är Förbundet för Sveriges folkförsvar. Förbundets mål är utvidgad värnplikt, ett försvar som förmår värna gränserna i alla landsdelar, ett starkt hemvärn och frivilligförsvar. Anmäl dig på tel 0704-67 19 37.

● **General Johan Kihl** har tagit emot ett pris för bästa koncept inom området nätverksbaserat försvar. Utdelare är ett amerikanskt försvarsforskningsinstitut.

● **Den utbildningskatalog** som ges ut av södra militär-distriktet blir troligen stilbildande för hela landet.

Hundförare Ann Pehrsson och Klara ute på sitt första sökområde där de fann figuranten.

Sinnrikt sätt att öva efterforskning

***Gedigen kunskap krävs av de militära
insatschefer och staber som fattar livsavgörande
beslut under en insats.***

TEXT & FOTO: BO ERIKSSON

Stockholms FBU-förbund arrangerade helgen 21–23 november en av de större kurserna på flera år. Drygt 60-talet deltagare tog sig till Vaddö skjutfält för att lära sig mer om MSO-metoden för efterforskning av försvunna personer. Kursen var ett unikt tillfälle på flera sätt, men främst genom att Stockholms FBU-förbund hade samlat ihop flera av de bästa instruktörer som Sverige har. Instruktörerna kom från Rikspolisstyrelsen, polisen i Stockholm län, fjällräddningen i Gällivare polisdistrikt, samt fristående instruktörer.

Bred kunskap behövs

Det var ett gediget kompetenscentrum som kurschefen kapten Rolf G Dhejne kunde presentera vid kursstarten. I samband med kursen genomfördes även en

tillämpad efterforskningsövning där polis och hemvärn samverkade för att testa sina utrustningar och personella resurser.

De stockholmsbaserade bataljonerna i Livgardesgruppen och Södertörnsgruppen har sedan 2000 utbildat 43 militära insatschefer, MIC för efterforskningsuppdrag. Utbildningarna har arrangerats gemensamt av hemvärnet och FBU. Det behövs en gedigen och bred kunskap hos MIC och stabspersonalen då det är stora och ofta livsavgörande beslut som ska fattas inför och under en insats.

– Det här är en övning i tiden, en skarp övning, men också en kontroll av tidigare MIC-utbildningar började Hans Larsson från polisen i Stockholms län. Hans var kursens huvudinstruktör och är en av Sveriges mest kunniga inom efterforskningsområdet. Hemvärnet och Stockholms FBU-förbund har flera gånger tidigare anlitat Hans för MIC/MSO-utbildningar.

– Tidigare kursutvärderingar har gett höga betyg på innehåll, ledning och tillämpningsövningar men nu är det upp till bevis om elever och kurser ligger på rätt nivå. Det kan vara fel på tidigare kursers innehåll eller fel elever på kurserna om det inte går bra i helgen sa Hans Larsson med eftertryck.

Välbevakad kurs

Under lördagen strömmade gruppchefer, MC-ordonnanser, hundekipage, FRO:are och hemvärnssoldater till Vaddö. Övningen innehöll många funktioner och hela hemvärnet behövs för att lösa en större efterforskningsuppgift. Samtliga deltagare fick MSO-utbildning nog för att lösa sin uppgift på övningen. Att kursen var högtintressant rädde det inget tvivel om och gästlistan innehöll många intressanta namn och organisationer som var på plats för att studera metoderna. Det var representanter från Forsvarsmakten, polisen kommunala beredskapssamordnare, frivilligorganisationer och även lokalpressen och internationella gäster.

Det var flera övningar i övningen och varje grupp fick flera tillfällen att öva i sina befattningar samtidigt som de var övningsresurser för varandra. I staberna

övade polis och militär personal tillsammans under ledning av sin respektive insatschef. Rikspolisstyrelsen hade sin sambandsspecialist Ola Siljedahl på plats för att samverka med FRO:s personal. Chefen för hundenheten hos polisen i Stockholms län, Göran Bolinder ansvarade för att de hundrelaterade övningarna gav avsedd effekt.

Polisens hundenhet övade och samverkade med bevakningshundekipagen och dess befäl samtidigt som hundarna funktionstestades. Polisen provade och utvärderade sina nya hund- och ledningsfordon som är under uppbyggnad med datorer, portabla elverk, radiosystem och arbetsplatser. Eftersöksgrupperna övade eftersök och positionsbestämning med hjälp av GPS parallellt med karta och kompass. Resultatet blev en sinnrikt och komplext sammansatt övning med hög effektivitet för alla.

Vädret var det rätta med låg molnhöjd, ihållande snöglöpp, noll grader och en nordlig vind om tre meter per sekund. Den som inte var rätt klädd eller hade kondition nog att vara ute i terrängen i detta vä-

der blev snart till en belastning istället för en resurs.

– Kan man lösa sin uppgift med dessa förutsättningar vet man att man har rätt utrustning och "tänk" sa Mari Lagerlund som tillhörde en av eftersöksgrupperna.

Utslagsgivande

Efter avslutad övning summerade Hans Larsson med att ge betyget "istort sett hyfsat". Hans riktade även ett stort tack till alla patruller som varit ute i terrängen i det svåra vädret och ett tack till Stockholms FBU-förbund för att polisen fått ett bra tillfälle att prova sin nya utrustning och de nya fordonen.

– Vi är en bit på väg till ett bra samarbete men naturligtvis kan allt förbättras sa kurschefen Rolf G Dhejne. Det var en utslagsgivande övning för alla och de brister som fanns i samarbetet eller i de egna resurserna avslöjades och kommer att rättas till inför nästa övning eller skarpa uppdrag. För att nå detta kommer uppföljningsmöten för respektive tjänstegren kommer att hållas tillsammans med polisen. ■

Göran Nermfors,
MIC från Huddinge hemvärnskompani.

Kursens huvudinstruktör Hans Larsson från polisen i Stockholms län är en av Sveriges mest kunniga inom efterforskningsområdet.

Angloteknik 90 x 131

Hemvärnsman Edvard Persson marscherar

TEXT: HANSEMAN CALÅS

FOTO: SVENSK FILMINDUSTRI

SKÅDESPELAREN Edvard Persson (1888–1957) blev på 1930-talet svensk films stora publikmagnet och Europafilms guldgruva. Han spelade in ett tjugotal filmer, varav sex under krigsåren 1939–45.

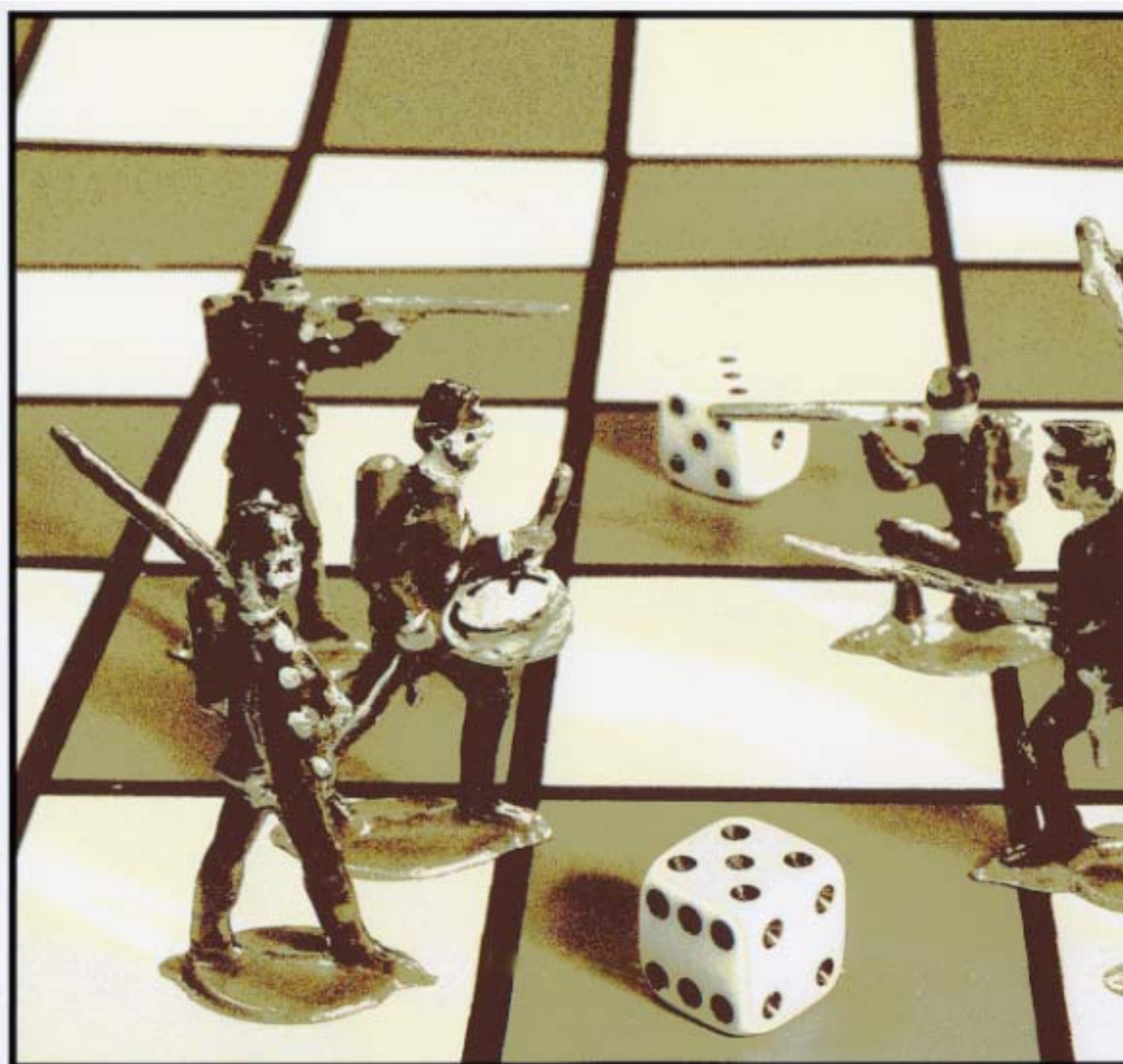
Att den trinda skådespelaren fick krypa i hemvärnsuniformen i filmen "Stinsen på Lyckås" betydde säkert mycket för att förankra den framväxande hemvärnsrörelsen och hemmafrontens försvarsvilja. Filmen hade för övrigt underrubriken "Livet på landet". Edvard Perssons filmer präglades av godmodighet, skämt och en och annan sång med skånska diftonger. Som stinsen Carl Malm trampar han i filmen sin järnvägsdressin och sjunger trallvisan. Han är en gemytlig och hjälpsam person, som alltid har mycket att stå i. På festplatsen lyfter han en örlogsfana och tågar i spetsen för det lokala hemvärdet genom den idylliska skånska byn. Längs bygatan står delar av rollistan: prästen, banvakten, handlaren, gästgivaren, kommande gäster på lysningskalaset och andra.

År 1943 var dock inte ett idyllens år på världsarenan. Striden om Stalingrad rasade samtidigt som "Stinsen på Lyckås" årsskiftet 1942–43 hade premiär på Saga i Stockholm och under hösten 1942 slogs tyskarna tillbaka i Nordafrika. En vändpunkt kunde skönjas i styrkebalansen och de svenska försvarsansträngningarna hade nu nått en aktningsvärd styrka som omfattade ett hemvärn som mönstrade drygt 100 000 män och kvinnor.

Edward Persson-filmerna tillhör väl inte de stora svenska filmklassikerna men dyker då och då upp i TV. Senaste gången var i SVT 1 16 april 1999.

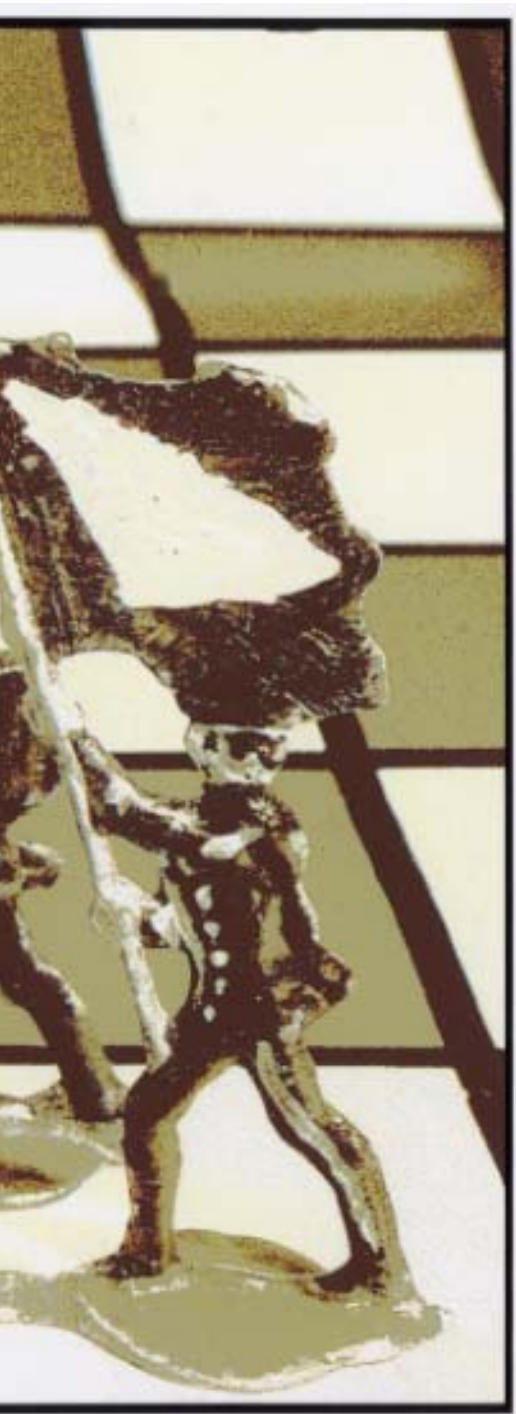
Det gäller att sträva efter att bete sig så oförutsägbart som möjligt.

Hemvärnet vinner på spelteori

Spelteori är inte bara något för operationsanalytiker utan kan lika gärna användas för att vässa stridsplaner i hemvärnet, hävdar Peter Lohmander.

TEXT: PETER LOHMANDER

ILLUSTRATION: BENGT BERGSTRÖM

Den som letar efter en sammanhängande teori och metod för rationella militära beslut, upptäcker snart den internationella litteraturen om spelteori. Spelteorin kan användas för lösning av alla möjliga problem där flera beslutsfattare är inblandade, som vid konkurrens mellan stora företag på en marknad.

En av nutidens främsta vetenskapliga företrädare inom detta område är professor Alan Washburn. Han och hans medarbetare har utvecklat flera modeller för optimal strid. Hans arbete påverkar direkt

taktik- och strategiutvecklingen samt användningen inom USA:s stridskrafter.

Optimala beslut i alla stridssituationer påverkas av en mängd faktorer. Om vi inte beaktar dessa faktorer på ett rationellt sätt så kan vi inte heller fatta de bästa besluten. Det innebär i sin tur att vi på olika sätt lyckas sämre och drabbas värre i möjliga framtida strider än vad vi skulle behöva göra. Faran är särskilt stor att vi inte upptäcker olämpliga taktiska och strategiska vanor och doktrinförändringar därför att vi under mycket lång tid lyckats undvika att testa dessa i praktiken. Det förekommer naturligtvis internationella uppdrag i vilka delar aman delvis testar taktiken. Dessa uppdrag berör dock vanligen endast mycket små delar av landets stridskrafter och uppgifterna som lösas är ej desamma som de uppgifter som ska lösas i full skala av hela landets försvar i händelse av krig.

Faktorer som inte nämns

I denna artikel analyseras hur några typiska beslut inom vanligt förekommande strid påverkas av några viktiga faktorer som normalt inte ens nämns i existerande reglementen.

I den fullständiga versionen av denna text, som kan hämtas på internet, beskrivs ett fullständigt problem ur anfallarens och försvararens synpunkter. Där visas hur man kan beräkna optimala beslut för såväl angripare som försvarare.

Problemet kan byggas ut och analyseras hur mycket som helst med hjälp av samma metoder. Alla andra taktiska problem kan också behandlas med metodiken.

Inom ett område som kontrolleras av styrka B finns två objekt, objekt 1 och objekt 2. Vi kan tänka oss att styrka B är en svensk hemvärnspluton men problemet är mycket mer generellt.

Problemet för styrka A:

A är en angripande (anfallande eller saboterande) styrka vilken består av två grupper. Vi kan tänka oss att A är en fientlig sabotagestyrka.

A kan låta bägge grupperna gå till objekt 1, en grupp till varje objekt eller båda grupperna till objekt 2.

Tiden är knapp. Angreppen (anfallen/sabotagen) måste genomföras samtidigt, omedelbart före ett förestående anfall av den huvudstyrka som A är en del av.

Det finns därför inte tid för att låta samma grupp först angripa det ena objektet

och därefter även angripa det andra objektet.

Problemet för styrka B:

B är en försvarande styrka. B kan disponera två grupper för skydd (alternativt för svar) av objekten, objekt 1 och objekt 2. Det gäller för B att fatta ett optimalt beslut om fördelningen av grupperna på objekten. B kan låta bägge grupperna skydda objekt 1, låta en grupp skydda var sitt objekt eller låta bägge grupperna skydda objekt 2.

Utgången av striderna mellan A och B värderas med hänsyn till förluster av stridskrafter (grupper) och objekt.

De beslut som A och B måste ta påverkar resultaten. Därför måste man ta det obehagliga men nödvändiga beslutet att fastställa hur värdefulla de olika objekten är i relation till stridskrafterna.

Grupper och objekts värden beror på hur dessa resurser kan användas i senare skeden om de klarar sig undan fiendens angrepp i det första skedet.

Förhållandet mellan grupper och objekts värden påverkar optimala beslut såväl när det gäller anfall som försvar.

Värdering av resultat på ett enskilt objekt:

Sannolikheten för att den anfallande styrkan får kontroll över objektet beror bland annat på styrkeförhållanden mellan angripare och försvarare vid objektet, skydd samt maskering. Förväntade förluster i objekt samt stridskrafter på bägge sidor beräknas.

På detta sätt kan de förväntade resultaten för angripare och försvarare bestämmas för ett enskilt objekt.

Värdering av totalt resultat från flera objekt:

Såväl angripare som försvarare har begränsade resurser. Den som skickar fler grupper till ett objekt har färre grupper kvar att skicka till andra objekt.

Det är därför viktigt att samtidigt ta hänsyn till de förväntade resultaten på alla objekt inom ansvarsområdet.

För att det ska bli möjligt för läsaren att själv bestämma optimal taktik med vilka förutsättningar som helst så har jag utvecklat ett taktikoptimeringsprogram som alla kan använda direkt via internet.

De optimala besluten är beroende av hur värdefulla objekten är i relation till stridskrafterna. I den kompletta versionen av denna text finns ett stridsexempel ►

(Värdet av ett objekt)/(värdet av en grupp) = w	Sannolikhet att A bör anfalla med en grupp mot varje objekt	Sannolikhet att A bör anfalla kraftsamlat med 2 grupper mot ett objekt	Sannolikhet att B bör skydda varje objekt med en grupp per objekt	Sannolikhet att B bör kraftsamla 2 grupper till skydd av ett objekt
2	63%	37%	50%	50%
4	45%	55%	78%	22%
10	32%	68%	97%	3%

specificerat. I tabellen ovan ser vi hur angripare och försvarare bör anpassa besluten till objektens och gruppernas relativa värden i det exemplet.

Vinner med överraskning

I samtliga fall visar det sig att försvararen bör bete sig så att angriparen inte kan veta hur försvaret fördelas. På samma sätt gäller det för angriparen att vara oförutsebar.

Detta kan man tycka är en självklarhet. Hur skulle det gå i fotboll om det ena laget alltid sparkade bollen i samma riktning? Naturligtvis skulle motståndslaget direkt lära sig detta och utnyttja situationen till egen fördel.

På samma sätt förhåller det sig i praktiskt taget alla sporter. Den boxare som alltid betar sig på samma sätt (höger, vänster, höger) blir snart utslagen av motståndaren.

Överraskning är en nyckel till framgång överallt. Detta betonas även i moderna

militära reglementen.

I reglementen står även att man ska utnyttja kraftsamling.

I tabellen ser vi att såväl försvarare som angripare i vissa lägen bör utnyttja kraftsamling. Man ska däremot inte alltid använda kraftsamling utan ibland fördela stridskrafterna jämnt mellan olika objekt.

Manska inte heller kraftsamla till ett och samma objekt vid varje tillfälle! I så fall skulle ju motståndaren veta om detta och angripa det andra objektet.

Det gäller helt enkelt att sträva efter att bete sig så oförutsägbart som möjligt. Samtidigt måste andra aspekter beaktas så att det totala förväntade resultatet blir så bra som möjligt.

Stridsplanen påverkas

I det aktuella stridsexemplet kan man rekommendera följande stridsplan:

Om objekten är väldigt värdefulla i relation till stridskrafterna ($w = 10$) så bör nästan alltid (97%) bägge objekten för-

svaras med jämnt fördelade grupper. Sannolikheten är då stor (68%) att angriparen kraftsamlar sina styrkor och endast anfäller ett objekt.

Om objektens värden i relation till stridskrafterna är förhållandevis låga ($w = 2$) bör försvaret kraftsamlas till något av objekten (50%) eller fördelas till båda objekten (50%). Angriparens tendens att kraftsamla till endast ett objekt är då ganska låg (37%).

I samtliga fall är det av avgörande betydelse för såväl anfallare som försvarare att hemlighålla och maskera alla åtgärder.

Vilseledning och överraskning är viktiga.

Genom att använda spelteori även i hemvärnet utnyttjas Sveriges stridskrafter på bästa möjliga sätt och vi kan nå avgörande fördelar i ett krig eller krigsliknande situation. ■

LÄS MERA:

Denna text är en förkortad version av ResFStri.doc.

Dokumentet är en komplett genomgång av alla nödvändiga steg i beräkningen av optimala beslut och kan hämtas här: <http://www.Lohmander.com/MIL/ResFStri.doc>

Peter Lohmander är professor med inriktning mot ekonomisk optimering. Han är också stabschef i Umeå 2. hemvärnsbataljon.

Washburn, A.R., Two-person zero-sum games, Informa, Topics in operations research, second edition, December 1994.

Lösningen på Hemvärnets julkryss

Vilka flitiga korsordslösare ni är!

Med detta stora intresse lovar vi att återkomma med ett aningen svårare korsord i nummer 3 som kommer ut strax före midsommar.

De tre vinnarna är:

Första pris: Einar Johansson, Uddeholm, som får "Historien om Sverige" av Herman Lindqvist.

Andra pris: Kjell Törnqvist, Karlskoga, som får "Berlin, slutstriden 1945" av Antony Beevor.

Tredje pris: Stig Lundström, Tyringe, som får "Venona, spåren från ett underättelsekrig" av Wilhelm Agrell.

Vapenhistorien lever i Eskilstuna

Den som har tur kan få Axel Ekfeldt som guide i välsorterade vapenmuseet.

Det här är en knivpistol som gjordes av rustmästare Granberg för fängvårdsstyrelsen, här ser vi hur man gjorde damaskerade knivar, alltså knivar med extra hårt materiel i kärnan, på väggen där hänger ett gevär från shahen av Persien.

Det är för detta tekniske officeren i Armétygförvaltningen, Axel Ekfeldt, som öser ur sitt osvikliga minne. Vi befinner oss i 25-årsjubilerande vapentekniska museet i Eskilstuna, som blivit ett skötebarn för Axel. Det är hans förtjänst att museet blivit den attraktion det är. Inte har det kostat ägarna, Eskilstuna kommun, särskilt mycket heller.

– Nej jag har fått ihop det mesta gratis från arméns förråd, Bofors och gåvor från utländska vapensamlare. En dag kom en hel låda med tyska automatvapen, den kanske mest kompletta uppsättningen i världen, berättar Axel.

Axel Ekfeldt som är född 1915, var på artilleriskjutskolan när han rekryterades till dåvarande Kungl Armétygförvaltningen. "De erbjöd 35 kronor mer i månaden, så valet var lätt".

Senare blev Axel officer i fälttygkåren, så om besökarna har tur får de en mycket kunnig guide och Axel berättar gärna om dyrgriparna, som han kan allt om.

Här finns föremål som tilltalar såväl den kulturhistoriskt intresserade som den som vill fördjupa sig i detaljer i den vapentekniska utvecklingen.

Axel var med och kan därför tillföra obetalbara ögonvittnesskildringar. Under en föreläsning av principen till Harald Jentzens och Hugo Abramsons rekylfria pansarvärnspjäs vände sig försvarsminister Sköld till överbefälhavare Törnell och sa: "Detta vapen ska vi ha".

– Hugo ringde direkt till A 8 i Boden och frågade om de kunde låna ut en gammal kanon, berättar Axel som var närvarande.

De båda uppfinnarna fick ett eldrör från en 8,4 cm kanon m 94, räfflat och klart, det vara bara bakstycket som behövde göras. Nu dröjde det inte länge innan duon hade en prototyp till det berömda granatgeväret m 48. På museet kan man steg för steg följa utvecklingen av de rekylfria pv-vapnen.

Vart man än vänder sig i den svenska moderna vapenhistorien tycks Axel ha haft ett finger med i spelet. Han var till exempel med om att fastställa vårt idag mest frekventa vapen, ak 4:an, som byggdes i Huskvarna och i Eskilstuna efter förebild av tyska Gewehr 3. "Den var billigast", konstaterar Axel.

Nästan årsbarn med museimannen Axel Ekfeldt är denna vattenkylda, 6,5 mm kulspruta m/14 från Bofors.

Äldsta vapnet i utställningen är en spikkclubba, morgonstjärna, och här finns en hel exposé över medeltida stickvapen, armborst och svärd. Huvuddelen av föremålen kommer dock från nära 200 års tillverkning vid Carl Gustaf Stads Kronogevärsfaktori.

I samlingen illustreras hur eldhastigheten ökat från ett skott per minut till tio i sekunden. Från flintläsgevärd till moderna automatvapen, från mynningsladdning till bakladdning och repetervapen med magasin.

Alla svenskutvecklade kulsprutepistoler 1937–55 exponeras och även en del utländska klassiker som engelska Sten-Gun

och finska Suomi.

Starka kontraster möter besökaren i Eskilstuna. På en vägg hänger ett maffigt tvåhandssvärd från 1500-talet och strax intill kan man stifta bekantskap med högteknologi i form av den slutfasstyrd granaten Strix för granatkastare. Även Elma, antiubåtsgrenaten kan beskådas. Tanken var god men Elma har såvitt man vet aldrig fastnat på något främmande ubåtsskrov.

Museet är öppet lördagar och söndagar vintertid mellan 11 och 16 och sommartid alla dagar utom måndagar. Fri entré gäller.

Text & foto: Ulf Ivarsson

Den inflytelserike karolinen

Karl XII och hans karoliner upphör aldrig att fascinera oss svenskar. Ho vet varför. Ty samtidigt som vi i modern tid har humanitära och humanistiska hjältar att vara stolta över – Raoul Wallenberg, Folke Bernadotte, Dag Hammarskiöld – lockas mängens fantasi av stormaktstidens krigarhjältar och krigaröden.

Behöver det vara en motsättning? Jag anser inte det. Militär verksamhet har alltid ingått i och påverkat historien – även

om man genom åren naturligtvis har omvärderat och lagt nya aspekter på skeendet.

Jan von Konow, avsutten statsheraldiker, militärhistoriker med mera har åtagit sig att genom att författa en grundlig biografi över fältmarskalken Carl Gustaf Rehnskiöld (1651–1722) redogöra för ett synnerligen intressant skede i svensk historia. **Karolinen Rehnskiöld. Fältmarskalk** heter boken (distribution: Axel Abrahamsons Tryckeri, Box

6017, 371 06 Karlskrona).

Att följa denne man, inte bara på slagfälten och i mångårig fångenskap (efter Poltava) i Ryssland, utan också i hans roller som regementschef och som guvernör (i Skåne) är med von Konows utmärkta guidning en behaglig resa genom historien. Med den mångåriga arkivariens erfarna materialframtagning i botten utmejslar författaren ett helporätt av en karolin som egentligen höll en inflytelserik position livet igenom. Maktha-

vare och kolleger såg omedelbart en bred begåvning i C G Rehnskiöld. En sådan är naturligtvis också en farlig konkurrent att hantera.

Genom ett gott stycke mänskiskokänedom kommer von Konow personen bakom titulaturen nära. På köpet får vi en insiktsfull skildring av en militär strateg och taktiker med öra hos konung och hov.

Vem vill inte veta mer om en sådan personlighet?

Lars Brink

Vakthavande majoren visiterar. Soldat ur patrullen säkrar bakåt.

Fanorna på plats inför avlösningen. Publiken börjar strömma till.

I bussen från Almnäs till avmarschen.

Oglamouröst slit bakom ceremonin

Högvaktsceremonin är välkänd för många men det oglamourösa slitet som hör till är okänt för åskådarna. Hemvärnet lät Per Sjöswärd uttröna vad som händer bakom fasaden.

TEXT & FOTO: PER SJÖSWÄRD, LIVGRENADJÄRGRUPPEN

Att gå högvakt innebär en kick. Först slitet och millimetertillpassningen vid träning och förövningar, indelning på postställen och avlösningssomgångar. Men sedan, marschen genom Stockholm, med musikkår i täten, med skarpladdade vapen och påsatta bajonetter inför beundrande åskådare. Inmarschen på yttre borggården med flygande fanor och klingande spel. Allt detta är verkligen "något att skriva hem om". Högvaktstjänsten börjar med det allra bästa.

Men sedan kommer den mindre glamourösa vardagen. Det är ett viktigt jobb som ska göras. Kvalificerad skyddsvakt-

tjänst 24 timmar per dygn. I princip är det ingen som är ledig.

Fyllesnack

Under normala förhållanden är allt lugnt. Men om något skulle hända gäller det att inte ha sänkt garden. Drottningholms slott, där kungafamiljen bor, kan vara ett mål för allt från nyfiken allmänhet, oseriösa journalister till galna knäppskallar och kanske internationell kriminalitet eller terrorism. Stockholms slott kan också vara måltavla för extrema antirojalister, så kallade "fredshetsare" och andra aktivister.

Att gå högvakt i samband med den helg

då lönerna betalats ut kan vara extra jobbigt. Allt från fumliga försök att komma över posternas vapen till provokationer och fyllesnack samt berättelser om vad den tjugite och ibland överförfriskade upplevde när han själv gjorde lumpen.

Vilan blir kort

Posterna gör tvåtimmarspass (vaktombyte varje jämn timme) med fyra timmars mellanrum. Dessa fyra timmar innebär inte fyra timmars obruten vila. Inför ett pass ska posterna vara nere i pelargången i god tid för att göra sig i ordning. Vapnen ska lämnas ut från säkerhetsskåpen, bajonett på och visitation före "i gevär".

Här ligger man i lumpen på nytt. Gäller även befälet. Sängbäddning på Almnäs.

Festen är över. Patron ur på högvaktsterrassen. Återstår: bussresa hem, avrustning och återlämning av materiel. Samt något att minnas för livet.

När avlösta poster sedan återkommer till högvaktsflygeln blir det bajonett av och inläsning av vapnen. Allt detta tar på netotiden för vila mellan passen.

Nattetid dras postställena 2 och 3 in och de som skulle ha bevakat dessa blir en av dubbelposterna på de avlägsna och ensliga postställena 4 och 5. De två avlösningsförarna delar upp natten (de ska vikariera för patrullchefen också) och detta innebär att samme avlösningsförare sätter ut respektive avlöser på samtliga postställena.

Rörlig piketstyrka

Patrullen har en viktig uppgift. Dess medlemmar är de enda som inte har vapnen i säkerhetsskåp. Vid larm från någon av posterna rycker del av patrullen ut. Då posterna visiteras (det finns flera visitationsberättigade, men vanligast är vaktchefen, ställföreträdaren och vakthavande majoren) följer en man ur patrullen med som eskort.

Inne i patrullens rum laddas ackumulatorerna till komradioapparaterna. "Batteritorsk" får bara inte förekomma. I samband med den stora vaktavlösningen sätter patrullen upp avspärningsrep och ser till att åskådarna håller sig utanför dessa.

Kalfaktorerna har sin mest hektiska tid i samband med vaktavlösningarna. Kaffe,

te och smörgåstårter ska dukas fram och serveras i vaktchefens dagrum. Gäster är på- och avgående befäl ur högvaktstrupperna samt högre befäl från respektive förband, Garnisonsavdelningen, kommandanten och överkommendanten. Sedan ska en av kalfaktorerna tjänstgöra som telefonpost. Inkommande samtal kan röra nästan vad som helst, tider för vaktombyten, öppethållningstider för Livrustkammaren och mycket annat. Kalfaktorerna, med hjälp av någon ur patrullen, ansvarar också för flagghissning och halning.

Kalfaktorer bär uniform m/87 och medför inga personliga vapen. De är dock behöriga skyddsvakter.

Det ska hinna ätas mat också. Den som inte passar mättiderna får skylla sig själv och hålla tillgodo med vad som eventuellt kan finnas kvar av kvällsmålet. Husmor i köksregionen – en mycket värdefull person – intill matsalen, högst upp i högvaktsflygeln, brukar se till att soldaterna får vad de ska ha och behöver. Det finns ett stilligt dagrum med TV-apparat, men många brukar passa på att få vila mellan vaktpassen.

Flera uppdrag ingår

Högvakten har inte bara slottets säkerhet att svara för. Intilliggande Oxenstiernska palatset, skattkammaren och livrustkam-

maren ingår i uppdraget. Dessutom ingår hissning och halning av flaggorna på slottet och Kastellholmen. Där gäller sekundprecision. Hissning klockan 08.00 sommartid eller 09.00 under övriga året. Halning vid solens nedgång, dock senast klockan 21.00. Minsta försening och chefen för garnisonsavdelningen får cirka 40 ilska telefonsamtal påföljande dag. Från kronometerförsedda pensionerade officerare, alternativt "Vän af ordning", företrädesvis boende å Östermalm ... Jobbet går att lösa med komradio mellan flaggpatrullerna och slottets samordnande telefonpost, som i sin tur tar hjälp av Fröken Ur.

Mest fotograferade

Före den stora vaktavlösningen ska persedlar och materiel packas och lastas i bussen, logement och sanitära utrymmen städas. All verksamhet inom högvakten sker enligt fastlagda rutiner. Allt måste fungera och besökande allmänhet ser bara det ceremoniella.

Högvakten och vaktavlösningarna är vår stora turistattraktion. Oavsett vad han/hon heter är nog gevärsposten Sveriges mest fotograferade person. Högvakten har ett enormt PR-värde, inte bara för deltagande förband och Försvarsmakten, utan också för hela Sverige. ■

Högkvarteret måste börja

Claes-Åke Henricsson gillar att truppöra och improvisera och det får han utlopp för i hemvärnet. Fler reservare borde ta chansen, anser han.

INTERVJU: ULF IVARSSON
FOTO: JERKER IVARSSON

Det var nära att Claes-Åke Henricsson valde ett helt civilt liv, för ledarskapet i armén i slutet av 1960-talet var inte mycket att hurra för. I samband med en olycka blev Claes-Åke så omilt behandlad att han började tvivla på det militära, trots att han alltid varit intresserad. Men på ett repmöte på Livgardet i Stockholm 1972 träffade Claes-Åke två hyggliga reservofficerare som gav honom bra betyg, uppmuntran och "en spark uppåt". Den värnpliktiga serganten från Viskafors anmälde sig till FBU:s befodringsutbildning och antogs därefter till aspirantskolan, som då var startpunkten för reservofficersutbildningen.

Claes-Åke, som gillar att truppöra och improvisera fick under 1980- och 90-talen rikliga tillfällen att träna sin egen förmåga. Det blev flera krigsförbandsövningar och särskilda befälsövningar och mer och mer ansvar – som plutonchef på Älvsborgsbrigaden, underrättelseadjutant på en Fo-skyttebataljon och chef för ett stadsskyttekompani.

Blev kretsinstruktör

I början av 1990-talet kom inkallelseorder alltmer sällan och Claes-Åke nappade då på en inbjudan från hemvärnet till reservarna.

– Jag åkte upp till HvSS på en träff och

säga ja

blev erbjuden att bli extra hvman och ställföreträdande plutonchef. Det räckte inte för mig utan jag valde några år som kretsinstruktör istället.

Kompetenskvitto

Efter ommöbleringar hamnade Claes-Åke som chef för Göteborgs hvbataljon och i höstas fick han kvitto på sin formella kompetens efter att ha gått ut bataljonschefs-kursen.

– HvSS ska vara hemvärnets högskola men det håller inte med de lärarvakanser man har. Kurserna bör också ses över och aktualiseras så att de stämmer med dagens krav.

Namn: Claes-Åke Henricsson.

Ålder: 53.

Civilstånd: Ensamstående, vuxen son.

Yrke:

Tjänsteman på försäkringskassan med säkerhet och bedrägerier som specialitet.

Bor: Väststadat och ommålat radhus i Västra Frölunda. Sommarhus i Varberg.

Intressen förutom hemvärdnet:

Kan tänka mig att åka ut i FN-tjänst igen, dock inte Afghanistan.

Tycker bäst om: Fråga igen senare.

Tycker sämst om:

Folk som är falska och går bakom ryggen och inte står för sina ord.

Läser:

Facklitteratur, historia, skönlitteratur.

Claes Åke är missnöjd med att inte fler reservare söker sig till hemvärdnet. I år har Göteborg fått en handfull nya.

– Det är kompisrekrytering som gäller, de står inte och knackar på för att komma in. Förra året informerade jag 120 kollekor som tillhör Amf 4 – inte en enda anmälde sig. De borde ta chansen, de kommer aldrig tillbaka i försvaret annars.

Från Amf 4 är det dock lätt att rekrytera soldater bland dem som rycker ut. Av 2003 års kull av bevakningssoldater anmälde 20 sitt intresse för hemvärdnet. På Amf 4 är man förutseende nog att utbilda dem på hemvärnets automatkarbin redan under lumpen.

Höjer statusen

Det är med stolthet i rösten Claes-Åke berättar om sitt förband, om viljan och engagemanget. När polisen nyligen ville ha hjälp med en skallgång var halva insatsplutonen plus ett tiotal soldater ur Västra Frölunda hvkompani beredda på mindre än två timmar.

– Att få visa upp sig för allmänheten i skarpa insatser betyder mycket för vår status och synen på hemvärdnet och kunskapen om de förändringar vi genomgår.

Själv har Claes-Åke inga problem att inse att striden mot luftlandsättningar inte längre är styrande utan mer diffusa och överraskande hot mot hela samhället.

Mot bakgrund av färsk erfarenheter från FN-tjänst i Afghanistan vet han en del om gräzonen mellan fred och krig och hur det känns att ständigt löpa risk att köra på en mina, sprängas i luften eller bli kidnappad av krigsherrar.

– Hotet mot Sverige är litet, men uppmärksamheten från terrornätverk kan flytta hit om vi engagerar oss på ett sätt som hotar deras intressen.

En konkret lärdom från Kabul vill Claes-Åke genast förmedla till beslutsfattarna: Det är nödvändigt att hemvärdnet får disponera splitterskyddade fordon.

– Förare finns, pansarterrängbilar finns

”Hemvärdnet måste också få en aktiv del i det nya NBF-försvaret och inte bara som sensor.”

så varför inte leasa ut ett antal till oss i utbildnings- och övningssyfte. Det är psykologiskt nödvändigt att högkvarteret börjar säga ja någon gång.

Ska finnas över ytan

Förändringar ser Claes-Åke som naturliga, fast på en punkt är han mycket bestämd: Hemvärdnet ska finnas kvar över ytan och då räcker det inte med bara insatsplutonerna.

– Hemvärdnet måste också få en aktiv del i det nya NBF-försvaret och inte bara som sensor. Det krävs förband för att lösa uppgifterna, 25 000–30 000 man istället för bara 7000. I storstäderna bör definitivt bataljonsstrukturen finnas kvar.

Sverige är för stort och terrorhotet kan kräva månader av beredskap. Den frivilliga personalen måste avlösas för jobbets och familjernas skull.

– Frivilligheten får gärna kombineras med en längre obligatorisk övning vartannat år. Soldaten ersätts då för förlorad arbetsinkomst.

De närmaste åren blir utslagsgivande för hemvärnets framtid. Uppdelningen på förbandstyper i hemvärdnet är Claes-Åke skeptisk till. Han tror på en jämnare fördelning av kompetensen och att individuella behov ska ligga till grund för utbildningen. En basnivå som alla ska ha är vapenkunskande, skydd mot NBC, sjukvård och antiterrorism samt en strids-skjutning.

Vid något tillfälle i början på året får varje soldat tala om vad han eller hon behöver träna mer på. Man kan säga att detta ”utvecklingssamtal” utmynnar i ett kontrakt. Man behöver sen inte ringa och påminna folk i tid och otid utan alla har fått chansen att påverka.

Jag lämnar din frekvens nu

Prognos? Jag är ledsen, men enligt den senaste statistiken är mortaliteten – ja det betyder dödlighet – runt nittiofem procent. Den kvinnliga patologen såg ut genom glasörrarna och försökte fånga sköterskans blick. Förbaskat obehagligt det här.

– Tyvärr, fortsatte hon, är det ingen som helst tvekan om diagnosen.

Hon behärskade sin irritation med svårighet. Kontakten med patienterna skulle skötas på kliniken; hon var vetenskapsman. Egentligen rätt oförskämt att tränga sig in på det här sättet.

– Skivepitelcancer är mycket lätt att bekräfta, lade hon till. Risken för kontamination – ja det betyder förväxling – med andra former är obefintlig.

Hon knackade utan rytm med pennan mot bordet. Det var verkligen inte hennes jobb att sitta och förklara cytologisk metodik för korkade patienter.

– Tiden? Ja det är väldigt svårt att säga, sade hon, knappast inom det närmaste halvåret och säkerligen inte mer än två år. Vafan trodde karln? Att hon hade siargåva? Sköterskan kom in och hon reste sig, lättad. Hon följde besökaren till dörren.

– Om ni har några fler frågor så bör ni vända er till kuratorn som kan besvara just kurativa frågor, sade hon.

Han gick direkt från patologens rum till sjukhusets cafeteria och beställde te och ett wienerbröd. Händerna kändes fumliga och han måste vänta flera minuter för att inte spilla när han lyfte koppen. Vid den första tuggan av det läckra bakverket kände han ett stygn av bantningssamvetet. Han började fnittra.

Majsolen hade varmt upp bilen och han öppnade båda dörrarna för att vädra. Han stödde sig mot bakluckan och betraktade en mörk, rätt liten fågel, som ryttlade i en termikblåsa.

– Sparvhök eller tornfalk, tänkte han förstrött. Han följde fågeln med blicken tills den försvann bakom sjukhusets tak. Han stod rätt länge utan att komma sig för att stiga in i bilen. Emellertid visste han exakt vad han skulle göra.

Flickan bakom systemdisken var blond med grå ögon och bar bolagets giftgröna rock av nylon med påstickade druvor.

– Jaha tack, sade hon när han tvekade.

– En Johnny Walker, sade han.

– Black eller Red label? frågade flickan utan intresse.

– Black, sade han och skrattade omotiverat.

Flickan tvekade. Var detta synbar berusning? Hon granskade honom några sekunder och hämtade sedan flaskan.

Han parkerade utanför flygklubben och läste bildörrarna. Ur bakluckan tog han flygtrunken och headsetet. I trunken fanns kartor och manualer samt, för första gången, en helflaska Johnny Walker, Black label.

Klubblokalen var en improviserad men – ansågs det – trivsam tillbyggnad på en hangar från fyrtioalet. Den putsade te-

”Hörru duru, om jag inte tar fel står du på minus och då ere flygförbud.”

gelväggen med inramade flygfoton gav ett slags Biggleskänsla. Vid expeditionens skrivbord satt alltiallon på halvtid och förde över flygtider från loggböckerna till debiteringspärmen.

– Hallå ska du flyga? sade alltiallon.

– Ja det var meningen, sade han.

– Hörru duru, sade alltiallon med speglad stränghet, om jag inte tar fel står du på minus och då ere flygförbud.

– Det vet du väl, sade han ansträngt, att medlemmar i FFK har ständigt anstånd till löningen.

– OK, OK, sade alltiallon med ett skratt, du kan ta Filip Zäta, den är fulltankad.

Han tittade på svarta tavlan där den lokala VFR-prognosen var textad; det var Cavok med råge.

– Fint väder, sade han.

– Visst, sade alltiallon, molnfritt och vindstilla. Då kan till och med du komma upp och ned utan att slå i hjäl dej, ha ha.

Han ringde upp tornet på snabbtelefonen.

– Kan jag få en utpassering på trea sexa nolla? sade han, Filip Zäta med en person.

– Affirmativt, sade tornet, ska du långt?

– Nej, nej, sade han, lokal stjärtsväng, jag beräknar en timme ungefär.

– Bra, vi hörs på radion, sade tornet.

Flygplanet stod ytterst i hangaren. Han

kopplade det signalröda handtaget till noshjulet och förvissade sig om att vingspetsarna gick fria från porten. Marken sluttade en aning och han drog lätt ut Cessnan ett trettiotal meter på plattan. Han svängde upp nosen mot vinden och läste parkeringsbromsen.

Flygplatsen var relativt lite trafikerad och verkade just nu nästan öde. Enda undantaget var en flock tofsvipor som övade avancerad flygning vid södra banändan.

Han granskade flygplanet pedantiskt: olja, bränsle, pitotrör, roderlås, dräneringspluggar. Långsamt tog han runt propellern fyra varv för att känna på kompressionen. Han ställde flygtrunken bakom högra framsätet; eftersom han satt till vänster var den då lätt åtkomlig.

Lycomingmotorn var kall och behövde ett par extra snapsar för att starta. Han varmkörde längre tid än som egentligen behövdes och fixerade noga oljetryck och temperatur. Slutligen körde han fram till holdmärket och gjorde omsorgsfullt de sista kontrollerna.

– Vafan väntar du på? sade han till sig själv.

Så begärde han clearance av tornet och taxade ut på banan.

Fastän han gjort flera tusen starter, fascinerades han av transienten när den rusande marken plötsligt förvandlades till ett överkligt modellandskap. Flygplanet slutade röra sig och i stället gled omvärlden förbi som på en stor filmduk. Njutningsfullt inledde han en sväng och styrde genom att känna kroppens tyngd mot sätet.

– Det var start tjugofem, sade tornet, du är klar på kurs och tusen fot eller lägre.

– Filip Zäta, svarade han och tittade automatiskt på klockan.

Han hade funderat på att ringa till jobbet. Titta ut klockan tre ska ni få se på häftigt flyga. Han hade alltid varit lite exhibitionist, ville ha publik. Fast det var väl nästan lite för löjligt nu. Det här angick ingen annan.

Eter en halvtimme hade han fått i sig det mesta av whiskyn och vände tillbaka mot staden. Han sökte efter berusningssymptom, men tyckte bara att han rörde sig långsammare. Magen kän-

des kall och tom. Oväntat snabbt var han inne i kontrollzonen. Han tryckte på sändarknappen.

– Toronet Filip Zäta, sade han med ljudig tunga, var vänlig och ta bort all trafik. Jag avser att suicidera, tillade han och snubblade på sui.

– Fast jag ska flyga lite först.

– Filip Zäta repetera, sade toronet mycket tydligt.

– Jag lämnar din frekvens nu, sade han och ställde radion på off. Staticstörningen försvann och bara ett svagt motorljud trängde igenom de läderpolstrade hörselskydden.

Cessnan var inte konstruerad för avancerad flygning, men kunde fås att göra en hel del – om man inte var brysk på rodren. Han började med en låghöjdsrepa framför läns museet. Promenerande människor vände upp sina ansikten och några började springa. Han försökte skratta men munnen var för stel.

På toppen av en hjulning såg han älvarmen glimma till. Bron vid residenset speglade sitt gråstensvalv. Han dök och följde älvens krökning. Den blanka vattenytan krusades av propellerströmmen. Hundra meter från bron förstod han att valvet var för smalt. Han drog upp och missade knappt en lyktstolpe. Han lade

sig i en brant sväng på absolut lägsta höjd över vattnet.

Endast en obetydlig ökning av trycket på spaken skulle överstegra flygplanet: en sekund och allt vore slut. Han kunde inte förmå sig att göra det. Varv efter varv vrålade han runt på fullgas. Vänstra vingen låg stundtals en halvmeter över det bruna flodvattnet.

”Det kommer att dröja innan du flyger igen, det ska jag bli man för.”

Till slut rätade han upp Cessnan och började förbereda en direktlandning på flygplatsen. Han grät och talade till instrumenten.

– Jävla fegpitt, snyftade han gång på gång. När han fick syn på banantände han landningsstrålkastarna och drog ut förvärmningen. Han tyckte flygplanet kändes instabilt och försökte koncentrera sig på styrningen.

Flygledaren i toronet var upprörd. Polisen hade ringt och velat veta vad det var för en galning som flög lågt över centrum utan tillstånd. Hans chef hade frågat hur i helvete han ledde flygtrafiken

och SAS hade hotat med skadestånd för att han spräckte tidtabellen. Nu stod han och spanade intensivt genom de blåtonade fönstren.

Strålkastarna syntes nu som darande stjärnor i diset. Tydligen var Cessnan på väg in för att landa. Flygledaren provade ett radioanrop men fick inget svar. Han tog sikte med signallampan och gav grönt ljus.

– Det kommer att dröja innan du flyger igen, det skajag bli man för, muttrade han.

När flygplanet befann sig över bantröskeln förstod han att något skulle hända. Cessnan var högt över normalaglidbanan, farten var för hög och klaffarna infällda.

– Helvete, sade flygledaren och tryckte in den röda larmknappen.

Piloten försökte minska höjd och fart med en S-sväng, men kom för nära marken. Vänstra vingen slog i betongen och flygplanet roterade som ett stort hjul innan det hamnade på rygg. Den tunna aluminiumplåten slets upp och bränslet strömmade ut. Innan planet ens slutat röra sig var det helt övertänt. Cirka en minut senare var brandbilarna framme vid vraket och täckte det med skum. ■

NOT: Cavok = Ceiling and Visibility OK = fint flygväder.

Lokalredaktörer

Södra skånska gruppen

Bo Bengtsson
Skåretvägen 3
260 41 Nyhamnsläge
Tel: 042-34 63 67
070-697 33 53

Skånska dragongruppen

Lennarth Johansson
Nasselblomsvägen 30
290 37 Arkelstorp
Tel: 044-913 49

-post: lmjoh@swipnet.se

Hallandsgruppen

Roger Bengtsson
Västra vägen 6
302 65 Halmstad
Tel: 035-409 02
070-362 87 27

-post: r.bengtsson@home.se

Goteborgsgruppen & Älvsborgsgruppen

Lars Brink
Dr Lindhs gata 1
413 25 Göteborg
Tel/fax: 031-82 75 26

-post: lars.brink@telia.com

Bohus-Dalgruppen

Mats Gillners
Skogsvägen 5
468 32 Vargön
Tel/fax: 0521-22 36 74

Gotlandsgruppen

Ulf Hörsne
Hörsne Line 721
620 23 Romakloster
Tel: 0498-370 95
Fax: 0498-371 80

Norra Smålandsgruppen

Kenneth Wennblom
Klostergatan 25
553 35 Jönköping
Tel: 036-16 82 82
0705-16 82 82

Kronobergsgruppen

Lars-Göran Eriksson
Syrénvägen 10
360 14 Väckelsång
Tel: 0470-352 00,
070-828 09 01

Skaraborgsgruppen

Rolf Larsson
Saleby, Hede,
531 93 Lidköping
Tel: 0510-53 00 33
070-593 91 98

Livgrenadjärgruppen

Per Sjöswärd,
Övra Drättinge
590 41 Rimforsa
Tel: 0494-231 51
070-603 97 82

Skånedragonerna stöps om

● Organisationsarbetet är just nu hett inom många MD-grupper. Så även inom Skånska dragongruppen. Senast den första januari 2006 ska ju organisationen svara mot "Hv efter 2004" vara intagen.

Sista helgen i november var dragongruppens samtliga bataljons- och kompanichefer samlade till ett organisationsinternat i Ljungbyhed. Även representanter för frivilligorganisationerna deltog. Totalt var ett drygt 50-tal personer samlade.

Kravet var att efter tvärsgruppsvisa diskussioner lämna förslag på den framtida bataljonsorga-

nisationen inom MD-gruppen. Varje arbetsgrupp skulle redovisa två förslag, varav ett skulle förordas.

Tre grundmodeller

Efter seriösa och djuplodande diskussioner kunde så redovisning ske under lördagseftermiddagen. Inte helt oväntat lades flera olika alternativ fram. Av dessa kunde dock urskiljas tre grundmodeller. Enligt dessa bör den framtida organisationen bestå av tre, eller fyra bataljoner, mot nuvarande sju.

De olika förslagen ska nu bearbetas och fördjupas av en ar-

betsgrupp bestående av MD-gruppsföreträdare och bataljonchefer. Ett huvudalternativ ska bli resultatet. Detta förslag ska därefter, (början av februari) ut på remiss inom organisationen.

Efter remisstiden lämnas sedan förslaget (eventuellt efter viss justering) till södra militärdistriktet för fastställande. Processen sker i ett lagom tempo och är ett föredömligt exempel på medinflytande inom hemvärnet. Här ges verkligen möjlighet att påverka ända ner till lägsta nivå.

Lennarth Johansson,
Lokalred Skåne

Märken för 720 år

● Nissadalens hemvärnskompani samlades i Korpensbos hantverkshus i Oskarström onsdagen den 10 december för årsavslutning. Kompanichef Rolf Calissendorff utdelade tjänsteårstecken.

Utmärkelsen för 50 år fick

Sven Olle Svensson. I övrigt delades det ut märken motsvarande 720 års medlemskap i hemvärnet.

Till bästa soldat 2003 utsågs Benny Svensson och bästa avtalspersonal blev Lotta Halldén.

Avgående bataljonschefen

Arne Lindén avtackades med blommor. Ceremonierna avslutades med att tillförordnade garnisonspastor Anders Phil höll en kort julbetraktelse och det sjöngs ett par välkända julpsalmer.

Roger Bengtsson

Bantat hemvärn ger fyllda förband i Kronoberg

● Följden av att endast strax över 400 kronobergare fullgjorde sina kontrakt under 2003 blev att tre bataljonschefer och tio (!) kompanichefer fick nya, viktiga uppgifter att fylla när antalet bataljoner minskade från fyra till två och kompanierna från fjorton till fyra. Förbandsuppfyllnad var kravet och alla var tidigt med på spåret. Under vårens stora planeringmöte inför Hemvärnet efter 2004 konstaterade man osjälvviskt att man, för hemvärnets bästa kanske måste söka nya, stimulerande uppgifter. Gamla bataljons- och kompanichefer fann positioner i staberna så att dessa kunde fyllas upp. Nya chefer kom in (varav en insatsplutonschef som blev bataljonschef) vid sidan av äldre för att skapa en förhoppningsvis fungerande mix av erfarenheter. Befattningen som chef för insatskompaniledningen gick till

en "gammal" I 11: ing som tjänstgjort som yrkesofficer i såväl Baltikum som England. Flera gamla yoffar syns i leden. Det känns som om man faktiskt lyckats ta tillvara alla dessa fantastiska kompetenser, vilket är tur. Några fler yrkesofficerare i Kronoberg lär knappast fostras sedan I 11:s nedläggning.

Blickar framåt

Förre insatsplutonchefen Benny Johansson tog sig an det gedigna arbetet att bli chef för 41. hvbataljonen medan Dan Fjällström kvarstannade i sin roll som bataljonschef och blev chef för 11. hvbataljonen.

Namnen på de båda hemvärnsbataljonerna är ett arv från de stolta traditionerna från I 11:s forna brigader 11:e och 41:a (cykelskytte). På detta sätt har man suddat ut de gamla bataljons- och kompanitillhörigheterna.

Samtidigt har man tagit bort de gamla bataljongsgränserna. På så sätt ökas flexibiliteten och förmodligen att fylla förbanden ökas. En hemvärnssoldat kan alltså placeras i ett nyuppsatt förband trots att det kanske rent geografiskt inte är det mest logiska.

Efter en trevlig avslutning på den forna organisationen enades alla om att man nu måste leda hemvärnet in i framtiden. "Vi skriver just nu historia", sade chefen för Kronobergsgruppen, övlt Bengt-Göran Svensson med stolthet i rösten, "Hemvärnets uppgifter är till och med viktigare nu än 1940 och vi får vara med och skapa grunderna för denna, nya organisation". Det var med dessa ord i tankarna man gick till sängs med insikten om att den välkända Kronobergsandan inte bara är en myt.

Lars-Göran Eriksson

Nystart för Göteborgskompaniet

● Det hela började i påskas när jag blev uppringd av Göteborgsgruppen: Hej det är Roger, du är nu tillförordnad kompanichef och det tillsvidare! Va? Du måste ha ringt fel, jag kan väl inte, jag har inte tid, det måste finnas någon annan ...

Men efter lite lugnt prat från kapten Rappell så förstod jag vad och varför. Det är något som man har lärt sig under åren: Gilla läget.

Jag fick Rogers löfte om att detta inte skulle vara för evigt och att han skulle finnas där för att hjälpa mig.

Sedan som en skänk från ovan kommer ett proffs; major Christer Olsson. Christer har ett förflutet som hemvärnsungdom och har en gång i tiden varit vår förbandsinstruktör. Hela 17 år som stammis talar sitt tydliga språk. En riktig armémajor, det ni.

Många timmar på tänk

Nu började ett hektiskt arbete. Vi tog in Kenneth Karlsson som är plutonchef till gruppen och vi har lagt många timmar på tänk och upplägg. Vi har frågat runt om feedback och idéer. Alla har alltid villigt ställt upp. Personalfrågorna har varit det stora att jobba med, men det dyker hela tiden upp nya sidospår.

Ordergivning i skydd av Sisu. Hemvärnet i Göteborg tränar att hjälpa polisen vid terrorisshot.

FOTO: HANSEMAN CALÅS

För ett år sedan gick vi ihop med Göteborgs västra hemvärnskompani. Bara det var ju ett jättejobb. Denna typ av sam-

manslagning går ju aldrig smärtfritt, men nu verkar det som de flesta av oss är med på tåget.

Chefen för Göteborgsgruppen Bert-Erik Pousar och vår bataljonschef Claes-Åke Henricsson, har funnits till hands hela vägen och det känns bra. Bert-Eriks intention är att vi ska kunna genomföra skyttekompani strid. Vi övar sedan ett par år tillbaka stadsskytte, men det är nog en bit kvar till målet.

Realistiskt nå fram

Min övertygelse är att om vi får den uppbackning, uppmuntran och materiel vi behöver så är det fullt realistiskt att nå ända fram.

Tack vare en informationsmiss i början av 2003 så har alla våra soldater inte fullföljt sina åtaganden. Men nu börjar den nya tiden för oss i Göteborgskompaniet, och skam den som ger sig.

Gammal stammis

Vi hittade till sist hittat en ställföreträdande kompanichef som också är gammal stammis, så nu kan jag äntligen komma tillbaka som plutonchef, den plats som jag hör hemma på.

Nu hoppas vi på att detta blir bra, och att vi tillsammans får tillbaka arbetsglädjen. För det är bara tillsammans som vi kan nå målet.

Fänrik

Kenneth Söderlind

Hemvärn i köket

USA har satt igång ett slags hemvärn som sköts av intresserade från köksbordet.

● Som ett led i säkerhetsåtgärderna efter "nine eleven" har Bushadministrationen samordnat flera andra myndigheter i Department of Homeland Security, DHS. Organisationen har 180 000 (!) anställda och leds av förre guvernören i Pennsylvania, Tom Ridge. Man arbetar med stöd av "The National Strategy for Homeland Security". Kort och gott handlar det om att skydda amerikanska värden mot terroristattacker. I Homeland Security ingår finansdeparte-

mentet, kustbevakningen och Secret service.

Man har vidare startat ett "US Home Guard" som med hjälp av enskilda, frivilliga och datorer, videokameror och mobiltelefoner ska hålla ett vakande öga på de 47 000 skyddsvärda infrastrukturobjekt som USA anser sig ha. Allt verkar väl genomtänkt och ganska raffinerat. Och till en kostnad som med amerikanska mått mätt förmodligen är överkomlig.

Sune Ullestad

På nätet finner du mer om dessa företeelser på följande adresser:
www.ushomeguard.org (bilden ovan)
www.dhs.gov/dhspublic/index.jsp
www.ready.gov

Lokalredaktörer

Södertörnsgruppen

Göran Pettersson
Björkvägen 7
130 40 Djurhamn
Tel/fax: 08-571 515 87

Livgardesgruppen

Hanseman Calás
Bohusgatan 27
116 67 Stockholm
Tel: 08-644 39 69, 070-768 21 85
E-post: ordmix@telia.com

Livregementets grenadjärgrupp

Johan Fröberg
Livgrenadjärgruppen
Box 2000, 700 02 Örebro
Tel: 019-39 51 00

-post: johan.froberg@mdm.mil.se

Västmanlandsgruppen

Torsten Wallenius
Släggkastargatan 10
722 41 Västerås
Tel hem: 021-33 37 32
Mobil: 070-310 13 25
el arbetet: 021-34 11 55
-post: torsten.wallenius@bredband.net

Dalregementsgruppen

Hans Lindquist
Hökviken
791 91 Falun
Tel: 023-222 49

Jämtlandsgruppen

rik Arthur Egevärn
ox 106, 830 01 Hallen
el/fax: 0643-301 25,
10-697 63 46

Västerbottensgruppen

ven-David Sörensen
Mättgränd 90, 906 24 Umeå
el: 090-18 19 18 (b), 090-208 09 53 (a),
70-666 50 53.
-post: sven.sorensen@ersboda.ac

Johannes Björk
Nygatan 5
930 15 Bureå
Tel: 0910-78 11 24
070-607 05 78

Norrbottnensgruppen

Jan Backman
Dalbackavägen 39
945 92 Altersbruk
Tel/fax: 0911-20 40 37

Lapplandsjägargruppen Norrbottnens gränsjägargrupp

Sven Kostenius
Rantajärvi 64
957 94 Övertorneå
Tel: 0927-231 50
070-693 43 19

-post: svenkos@algonet.se

Kalmarmusiker gjorde succé i Tyskland

Ett piccolaflöjtsolo av Karin Gustavsson från Nybro rev ner kraftiga applåder och bravorop från den kräsna publiken.

● Det tyska Röda korset anordnade under helgen 7–8 november den 25:e Internationella musikfestivalen i Hamburg med deltagare från flera länder. Från Sverige var Hemvärnets musikkår i Kalmar län inbjuden och genomförde ett mycket uppskattat musikprogram vid sammanlagt tre föreställningar.

Kåren består av ett 45-tal amatörmusiker från hela länet, flertalet aktiva i andra musikkårer som Överums musikkår, Gunnebo musikkår, Ölands blåsar-symfoniker och Vena musikkår. Kåren leds av Thomas Åstrand från Gunnebo samt Mats Persson från Kalmar, som båda lagt ner ett enormt arbete på att allt ska fungera bra, såväl musikaliskt som rent organisatoriskt. Med på resan var även de ansvariga officerarna på Kalmargruppen, Göran Magnusson, Hans Luthander samt Hans Karlsson, som såg till att alla kringaktiviteter fungerade.

Hemvärnets musikkår var en av fem olika musikkårer från Vitryssland, England, Skottland samt Tyskland. Festivalen var utformad som ett tattoo. Den skotska orkestern stod för ett spektakulärt och mycket uppskattat inslag med säckpipor och trummor. Även de övriga orkestrarna bjöd på mycket välspelade och varierade program, från dixieland till Prokofjev.

Bravorop

Den svenska kåren marscherade in på arenan till tonerna av Hemvärnets marsch påhejades av en taktfast applåderande publik på 4000 personer vid varje föreställning. Ytterligare några marscher spelades och orkestern framförde även "Highland Cathedral" med piccolaflöjtsolo av Karin Gustavsson från Nybro. Stycket rev ner kraftiga applåder och bravorop från den mycket kunniga och kräsna publiken.

Musikerna svetsas ihop till ett homogent band.

Mats Persson organiserade väl.

Orkestern deltog även i det mycket pampiga finalprogrammet med alla musikerna samlade och tågade sedan ut alltmellan fyrverkeripjäser fyrades av. Under pausen kom många i publiken fram och tackade för det fina framförandet vilket givetvis kändes mycket stimulerande för alla musikerna.

Häftigt med tattoo

En av musikerna, Jessica Tillberg från Högsby, som nyss muckat som värnpliktig musiker i Arméns trumkår, tyckte att det var häftigt att spela på tattoo i Tyskland men att det var mera nervöst än med trumkåren eftersom man inte haft möjlighet

att träna som en professionell orkester.

– Sjänt här får man normalt bara se som åskådare och det var mycket kul att få vara med och delta själv, säger Fredrik Thoreson, klarinettist från Kalmar.

– Musikkåren har verkligen vuxit under dom här dagarna, säger dirigenten Mats Persson. Med 20 spotlights i ansiktet då ridån går upp var det bara att spela på känsla och ge järnet. Men när vi väl kommit på plats på arenan infann sig tryggheten.

En resa som denna, som få band får tillfälle att göra, innebär att musikerna svetsas ihop till ett homogent band.

– Jag är stolt att vi kommit så här långt på bara två år.

Per-Erik Dahl, barytonist från Överum, tyckte att det var häftigt att få spela på samma föreställning som dom duktiga proffsen. Han tycker också det är stimulerande att man lyckats bilda en länsorkester som denna och att få uppleva kamratskapet under sådana här resor.

Nu sätter Kalmar hemvärns-musikkår upp nya mål och nästa steg är att få utföra ceremoniell musik vid statsbesök och liknande och att få spela vid vaktavlösningen på slottet i Stockholm.

Text: Jan-Olof Loman

Foto: Hans Luthander

Cheferna bekände färg på mini-KFÖ

Inte ens cheferna visste vad som skulle hända när Norra Smålandsgruppen larmade en fredagskväll.

● En fredagskväll i november inkallades bataljonsstab, ledningspluton och samtliga kompanistaber inom Jönköpings hemvärnsbataljon till respektive samlingsplats. En stor skogsbrand hade brutit ut sydost Eksjö. Eksjö och Nässjö brandkärar bekämpade elden, som riskerade att sprida sig in i Kvarnarpes villaområde i Eksjö. Räddningsledaren begärde tidigt understöd från hemvärnet. Sedan fredag kväll understöder Eksjö hemvärnsbataljon med 100 soldater.

Detta är inledningen till en orientering från Norra Smålandsgruppen till Jönköpings hemvärnsbataljon. Det är väl inget märkvärdigt med detta kan det kanske tyckas, men förutsättningen för övningen var att ingen inte ens bataljonschefen kapten Peter Kaatari med stab visste något om vad som skulle ske. En helt tillämpad övning alltså, med alla chefer och soldater i sina befattningar.

Stabsarbetet kom snabbt igång och ledningsgrupp 1 omgrupperade till Ing 2 i Eksjö vid 22-tiden. Ledningsgrupp 2 stannade kvar i Jönköping och omgrupperade vid midnatt efter att ha kallat in förstärkning. Ny bataljonsstab upprättades på Ing 2.

Tidigt på lördag morgon larmades kompanierna (nyttigt att pröva larmlistan) och 175 personer begav sig till Ing 2 för vidare transport lördag till Ränneslätt.

En ny order gavs som innebar att bataljonen på söndag skulle avlösa Eksjö hemvärnsbataljon och fram till dess delas upp på tre täter, tre ledningsavdelningar och trossavdelning. Uppgiften var att fram till avlösning öva stöd till civila samhället i form av sjukvård och brandbekämpning, samt strid och vapentjänst.

Lördag klockan 10.00 fick bataljonskvartermästaren löjtnant Lennart Larsson tillstånd att handla in livsmedel till utspisning lördag och söndag. Inget var förberett, vi fick tillgång till kokvagn och redan klockan 12.30 utspisades 185 personer med lunch. Den kulinariska upplevelsen stegrades under övningsgången. Trossen gjorde ett jättejobb och tyckte dessutom att det var mycket roligt och nyttigt att laga mat under realistiska förhållanden.

Inga civila bilar tilläts. Samtliga transporter genomfördes med militära fordon under fast ledning av kvartermästaren i Vista Göran "Musse" Cannerland.

En övning gällde att ta och säkra terräng. CIM-utrustning användes, vilket är det närmaste verkligheten vi kan komma. Soldaterna gick in i övningen med liv och lust ledda av sina chefer i full stridsmundering. Även bataljonschefen deltog i striden.

Basutbildning ak 4 och k-pist genomfördes på skjutbana.

Särskild vikt lades på säkerhetsbestämmelser, prov och lärande del.

En tät övade åtgärder på skadepåsar – ett brinnande fordon och skadade.

Rotation tillämpades så att alla övades väl och kunde certifieras för både Basic och soldatprov. Alla godkända soldater och befäl tilldelades soldatprovsmärke 03.

Staberna var bemannade hela natten till söndag. Kompanierna tilldelades bevakningsuppgifter som att förstärka vaktstyrkan på Eksjö garnison.

En tillämpad övning av detta slag där ingen (inte ens cheferna) vet ett dugg om vad som ska ske ställer stora krav på cheferna, som verkligen fick bekänna färg i denna "mini KFÖ-liknande" övning.

Kenneth Wennblom

Tolu
trading
90 x 131

Annon
Knivnet
& garderoben
90 x 131
Sv/v

Vem behöver hemvärnet?

Mannen i ledet frågar sig säkert vem som inte längre platsar i det nya hemvärnet.

Det har visat sig att försvarsbeslutet år 2000 medförde att Sveriges försvarsmakt inte längre har förmågan att försvara vårt land. Istället för att lära sig av det misstag som FB 00 innebar, verkar politiker och försvarsledning nu vilja gå ett steg längre och i princip avskaffa både lokalförsvar och den sista resten av försvarets folkförankring.

Efter FB 00 sades det att hemvärnet skulle vara en av garantierna för att ingen del av vårt land lämnades oförsvarad. Organisationen skulle vässas och bli slagkraftigare samtidigt som den skulle garantera försvarets förankring hos det svenska folket och viktigast av allt, den skulle fungera som en kaderorganisation som försvarsmakten skulle kunna växa utifrån i händelse av orostider.

Vägen fram mot dessa mål har varit lång och sannerligen inte bekymmersfri men man har nått en bit på vägen mot att bygga upp en organisation som skulle kunna fungera vid ofred. Nu verkar det dock som om allt

detta arbete riskerar att raseras.

Tidigare utgick man ifrån att hemvärnet skulle fungera som ett komplement till övriga delar av de nationella skyddsstyrkorna och svara för att hjälpa tillkommande förband att verka mot angriparen. Nu verkar det som om de tillkommande förbanden inte längre kommer och hemvärnet ensamt kommer att få svara för lokalförsvaret. Som om inte detta var nog, verkar det också bli fråga om nedskärningar i hemvärnets numerär. Fattigmanslösningen från år 2000 har blivit för dyr och man diskuterar en neddragning av hemvärnets numerär till mellan 15 000 och 30 000 man, sannerligen en flink manöver om man betänker att vi år 2000 talade om en personalstyrka på runt 100 000 man.

Mannen i ledet frågar sig säkert också vem som inte längre platsar i det nya hemvärnet:

Skall alla pengar nu satsas på insatsplutoner och -kompanier? Kommer det inte att finnas plats för dem som inte kan lägga ned

80–100 timmar på övningar varje år? Risken är då stor att hemvärnet förlorar både folkförankring och förmåga till återtagande i ett krisläge och istället bara blir en liten klubb för folk som inte har något annat att sysselsätta sig med än att delta i hemvärnsövningar, en form av yrkeshemvärn på deltid. Detta var något som ju knappast tanken bakom den folkligaste av försvarsmaktens beståndsdelar. Men det kanske är en lämplig placering för de kontraktsanställda soldater och befäl som efter sin tid i den reguljära försvarsmakten inte helt vill lämna de väpnade styrkorna.

Nu kanske det inte blir så som i exemplet ovan. Kanske kommer man inte att titta på övningsdeltagande utan mer på ålder. Det framtida, personellt bantade hemvärnet kanske blir en organisation där ingen soldat är äldre än 40 år och ingen kompani- eller bataljonschef är äldre 55, allt för att personalen skall ha en så modern grundutbildning som möjligt. Risker-

na med detta synsätt är dock också uppenbara. Hemvärnet kommer att förlora massor av kompetens om man bara stirrar sig blind på fysisk ålder och inte tar tillvara den förmåga som finns hos de av organisationens medlemmar som råkar vara äldre än femtio år idag.

Ett tredje alternativ i besparingstider är att inte ens hemvärnet kommer att markera militär närvaro över hela landets yta. Kanske blir det så att vi måste välja vilka delar av landet hemvärnet och övrigt territorialförsvar skall verka i – i så fall en mycket olycklig lösning som sänder klara signaler till både vän och fiende om vilka delar av vårt land vi anser oss ha råd att försvara.

Hur man än ser framtiden riskerar hemvärnet med en så stor neddragning som den diskuterade att bli ett förband utan förmåga att varken hävda vårt lands territorium, fungera som kaderorganisation och bas för en större och starkare armé eller ens svara för försvarsmaktens folkliga förankring. Ett sådant förband är det lätt att dra ned ytterligare på eller rent av lägga ned vid nästa större besparingsomgång eftersom det hårdbantade hemvärnet fortfarande skulle kosta pengar men inte ge någon valuta för satsade medel. Offrar vi den sista delen av folkförsvaret för att ha råd att betala de räkningar som försvarsledningens inriktning mot stormaktsmateriel innebär?

Vem kommer att känna något förtroende för ett hemvärn som inte längre är öppet för alla som vill göra en insats för att försvara sitt land och vem kommer att respektera en försvarsmakt som inte längre finns över hela Sverige, ens med de enklaste av förband? Svaret är enkelt – ingen, varken vän eller fiende och vem behöver då hemvärnet?

**Anders Karlsson
och Bertil Kantola,
Kiruna/Männikkö**

Hemvärnet i Algutsrum

90 x 30

sv/v

HJ Import-Export

90x63

4-färg

Debattregler

Många vill vara med på Läsarnas forum. Skriv därför kort, högst 3000 tecken, och koncentrera dig till ett ämne i taget.

Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera (korta) insända bidrag. Anonyma insändare accepteras bara i undantagsfall.

Redaktionen måste dock alltid ha namn och adress. Ange om du önskar placering i nättidningen eller papperstidningen.

Adress:
Tidskriften Hemvärnet,
Debatt
107 85 Stockholm

Många läsare tog illa vid sig

Det är bara att hänga med tåget. Johan Olofsson replikerar på Per Sjöswärd (nr 6/03).

1940 skapades det svenska hemvärnet. Oerhört befogat just då med tanke på världsläget. Landet skulle skyddas. Runt omkring i riket stod 100 000 män, beredda att bespara oss ödet som drabbade våra nordiska grannländer. Men hur såg det ut?

Hemvärnsmannen hade ingen uniform, i bästa fall en armbindel. Geväret var en Mauser, som för övrigt hängde med till 1990-talets början! Han fick öva skjutning och stridsteknik på granngårdens åkrar. Men motståndsviljan var i alla fall hög. Man var mycket motiverad för sin uppgift. Efter kriget följde en period av kallt krig, där ryssen stod utanför dörren och kriget tycktes ofrånkomligt. Sverige upprätthöll en stor försvarsmakt och hemvärnet fortsatte att öva med sina Mausegevärs, men utan armbindel. De hade ju fått en grå vadmalsuniform.

Hur ser det ut idag? Vi har fått samma fältuniform som öv-

riga försvaret. Beväpningen utgörs av automatkarbiner med rödpunktssikte. För pansarbekämpning finns granatgevär och pansarskott. Vi har bildförstärkare. Vi har personlig skyddsutrustning i form av kevlarhjälm och kroppsskydd. Insatsplutonerna har bandvagnar eller terrängfordon. På staber finns Dart och Ra 180. Och mer kommer. Under året tillförs vi stridsväst 2000 med tillhörande bärsystem.

Snittåldern på ett hemvärnsförband ligger i många kompanier på runt 30–35 år. Det är inte bara nylumpade, skjutgalna yngre män som tjänstgör. Alla behövs; ingens insats ska förringas. Att snittåldern sjunker är bara bra. Många yngre har dessutom erfarenhet från utlandsmissioner och inser att det är teamwork som gäller. Alla behövs, inte bara duktigt äldre folk, som förstår att ifrågasätta sin chef och inte behöver riva av ett par hundra lösplugg vid var-

je övning. Alla har rätt att uttrycka sin åsikt men jag tror nog att många läsare tog illa vid sig, Per Sjöswärd!

Fakta kvarstår: Hemvärnsförbanden har blivit ett lokalförbandsförband som kan operera över större ytor. Helt rätt, enligt min mening. Vi är inte längre 20 år efter på materielfronten. Vi ligger någorlunda i paritet med nutiden. Och så ska det vara.

Detta hade inte varit möjligt om man hade kört på i gammal stil. Det var inte bättre förr.

Men allt är inte bra. Mycket kan fortfarande bli bättre.

Hemvärnets roll är ett krigsförband. Vi är ingen skytterörelse eller demokratisk förening. Vi är inte en extra räddningstjänst som kommuner och landsting kan ha i beredskap. Vi ska inte lägga ner tid och pengar på att öva oljesanering och räddningstjänst. Vi ska använda varenda krona av anslaget till vår uppgift. Den väpnade striden. Den som inte accepterar det kan ju

bli deltidsbrandman.

Hemvärnets framtid ligger i förmågan att utveckla sig. Alla hemvärnsmän behövs. Alla ska få chansen att utvecklas. Det tydligaste exemplet är insatskompanier och insatspluton. Utveckling är det enda sättet att överleva.

Det är inget provocerande och historielöst att vilja utveckla sig. Hur kan man bara uttrycka sig så? Tror ni alla läsare, att vi hade haft en chans att finnas kvar om vi inte hade gjort nåt åt situationen? Statsmakterna lägger 500 miljoner kronor varje år på denna verksamhet, och något vill man ju ha tillbaka.

Att som många läsare beklaga sig över utvecklingen och känna oro över att överste Petris livsverk går upp i rök är för mig obegripligt. Det är bara till att jämföra dåtid och nutid. Utvecklingen går inte att stoppa. Det är bara till att hänga med tåget!

Johan Olofsson,
Norra Åsbo Insatspluton

Slutreplik från Per Sjöswärd:

Militärledningen går på äggskal gentemot politikerna

Alldeles riktigt – hemvärnet är ett krigsförband. Till slut kanske politikerna och alla officerare inom försvarshögkvarteret fattar detta? Att hemvärnet fått iklä sig rollen som städgumma åt kommuner och landsting vid översvämningar och eftersök är enligt min uppfattning en dum eftergift för att dämpa ner de politiker som vill avveckla, inte bara hemvärnet utan hela försvaret. Militärledningen tycks gå på äggskal då det gäller kontakt med politikerna, kanske av rädsla för att väcka tankar på nya nedläggningar? Eller för att inte bli befordrade?

Att varenda krona av vårt anslag skall användas för övning och utbildning i väpnad strid – där är vi helt överens.

Eventuellt bistånd till samhället vid extraordinära påfrestningar skall faktureras, med påslag för administration och overhead. Vill kommunerna inte köpa tjänster av försvaret får de vända sig någon annanstans. Våra pengar är våra.

På samma sätt skall utlands tjänstens kostnader bestridas av utrikesdepartementet och inte av försvarsdepartementet. Försvaret behöver övas i väpnad strid. I riktiga KFÖ, ute i busken, med man och allt, och inte enbart inomhus i simulerade datspel.

Materielsidan har gått framåt, visst, men det haltar fortfarande rejält då det gäller tilldelningen ute i landet. Tyvärr har inte alla MD-grupper intresserade chefer av Kim Åkermans kaliber.

Som tillvaratar våra intressen och inte är rädda för att ta en fight med FM-Log eller vad det för tillfället råkar heta.

Skjutning med lös ammunition är som att hoja på motionscykel. Med avveckling av skjutbanorna ute i landet tyvärr snart det enda som återstår. Men – att inte utnyttja möjligheten att få lägga an, rikta och fyra av mot rörligt mål när tillfälle därtill bjuds utan bara elda på så att det smäller är nästan tjänstefel. Jag har sett kpskyttar fyra av band efter band med lös am snett upp i luften, trots att angripande B-styrkas folk befann sig rejält utanför säkerhetsavstånd. Och i många fall har taffatt befäl bara tittat på. Även med lösplugg kan man känna

hur mekanismen jobbar i rekyl, hur man måste korrigera riktningen efter skotten.

Ett rörligt hemvärn som kan sättas in var som helst är naturligtvis bra. Men för att lokalt skydda landets infrastruktur kan ett tillkallat förband från annan del av landet inte mäta sig med ett hemvärn med lokal anknytning, med dess lokal- och personkännedom. Båda formerna behövs, men här låter man erfarenheten avrusta utan att göra det minsta försök att behålla den. Där har vi kärnfrågan.

Skönt att du finns. Sverige behöver mer folk med synpunkter och som inte är rädda för att komma till tals.

Per Sjöswärd

Öppet brev till försvarsminister Björklund:**Varför inte Natomedlemskap?****Regeringen med stödpartier, tar en mycket stor säkerhetspolitisk risk.**

Alla krigsplacerade värnpliktiga (18–47 år) skall förstöra sin krigsplaceringsorder. Pliktverket har skickat ut denna instruktion under november- december 2003.

Konsekvenserna av regeringens säkerhetspolitik är nedslående:

- Sverige saknar förmåga att mobilisera värnpliktsförsvaret
- Tre oberoende utredningar har konstaterat att Sverige inte kan lösa väpnad strid
- Små enstaka insatser kan genomföras utomlands.
- Hemvärnet är det enda till-

gängliga och mobiliseringsbara försvar som Sverige disponerar.

Regeringen med stödpartier, tar en mycket stor säkerhetspolitisk risk. Förhoppningsvis får vi en fredlig framtid, men förmodligen att möta oförutsedda händelser, är mycket bristfällig. Behovet av militär hjälp från andra länder har aldrig varit större än nu, om något oförutsett skulle inträffa.

Estland, Lettland, Litauen med flera, blir Nato-medlemmar under år 2004. Ett naturligt steg för Sverige borde vara att

lämna allianslösheten, och bli medlem i Nato.

Om alternativet till att stå utanför Nato, anses vara det bästa, borde förslagsställaren hävda att riksdagen kraftigt upprustar Sveriges försvarsmakt. Utan stöd från andra länder måste Sveriges försvarsmakt ensam kunna lösa alla uppgifter.

Att välja regeringens alternativ – nedrustning och utanförskap är lika dåraktig som att inte ha livvaktsskydd till Anna Lindh.

Ett Nato- medlemskap för Sve-

rige innebär en ökad trygghet och ett stärkt samarbete i Östersjöregionen. Låt därför nästa försvarsbeslut bli en ny start för Sverige som NATO- medlem. Hur har regeringen annars tänkt lösa väpnad strid och aktiva insatser mot omfattande terroraktioner i vårt land? Ensam är inte stark.

Instruera även ÖB att skyddslagen inte skiljer på civila och militära skyddsobjekt och låt Försvarsmakten även i fredstid, vid förhöjt hot, bevaka och skydda civila skyddsobjekt.

Lars Björk

Öppet brev till försvarsberedningen

**Hälften av
hvbataljonsstaberna
hotas av
nedläggning**

Hemvärnets bataljonsstaberna ger möjligheter till flexibla insatser till extremt låg kostnad. Där finns många mycket kunniga personer från alla samhällsområden som arbetar praktiskt taget gratis med kvalificerad problemlösning direkt när det behövs.

Ingen beredskapshöjning krävs.

Vi klarar militära insatser på bataljonsnivå och lägre, vi kla-

rar skogsbrandbekämpning, insatser vid hotande översvämningar och mycket annat som kan inträffa när som helst.

Nu hotas hälften av dessa bataljonsstaberna av omedelbar nedläggning, exempelvis i Västerbotten.

Lokala intressen inom försvarsmakten har tydligen funnit att det finns vissa (men mycket små) ekonomiska medel att hämta genom att lägga ner tre

av dessa mycket kvalificerade staberna. De arbetar praktiskt taget gratis och är direkt gripbara, året runt.

Detta måste förhindras omedelbart. Snart kan allt vara för sent. Det är inte rationellt att lägga ner hälften av alla hemvärnsbataljoner.

Jag ber er i försvarsberedningen: Agera direkt.

Peter Lohmander

Topptrimmade behövs inte till vakttjänst**Med så lite folk som vi börjar bli, måste vi använda alla som vill vara med.**

Jag följer insändarna med stort intresse, men på sista tiden har dom gjort mej ledsen och besviken. Jag är snart 50 år och enligt många har jag tjänat ut i hemvärnet. Jag kan inte hålla med och ska försöka förklara varför.

Man läser att hemvärnet ska bestå av en grupp yngre elitsoldater. Äldre kan på sin höjd passa in i staben. Vad är då nackdelen med detta? I 25–30-årsåldern skaffar sig många hus och

familj, intresset för att lägga ner mycket av sin fritid på hemvärnet svalnar betydligt. Det innebär att cheferna alltid kommer att ha ny personal som ska tränas och dom få som stannar kvar hela tiden kommer att träna samma saker om och om igen.

Men kommer verkligen ett eventuellt krig att kräva så mycket av en person fysiskt? Eskortering, transporter, vakt-

tjänst och spaning kommer alltid att behövas. Ska man verkligen använda en topptrimmad kader till detta? Är det inte så, att det finns plats för alla som vill lägga fritid på att lära sig försvaret vårt land.

Visst ska vi ställa krav på vårt folk. Man ska kunna hantera sitt vapen och göra sina timmar, annars tycker jag att man har gjort sitt och bör lämna in.

På mitt kompani har vi gjort

så här: Dom som är yngre får den tyngre, fysiska tjänsten med chefer som har samma inställning. Jag tar resten. Det funkar mycket bra. Kalle kanske inte kan springa tre kilometer på 15 minuter, men han är en jäkel på att skjuta!

Med så lite folk som vi börjar bli, måste vi använda alla som vill vara med.

**Bertil Olsson,
plutonchef,
Luggude hvkompani**

Mopedkunskap är tankefel

Hörde till min förskräckelse att sjukvårdsmomentet på riksungsdomstävlingen har ersatts med det nya militära ämnet "mopedkunskap teori". Snacka om prioriteringar.

Vem skall utbilda i detta nya ämne? Vem skall lockas till försvarmakten med mopedkunskap? Kommer ungdomsledarna att ha ett fortsatt gott engagemang? Sjukvård (LABCDE) versus "Mopedkunskap teori" Man börjar nästan skönja hur det ser ut om ett par år när tävlingen går av stapeln.

1. Hur man korsar en gata på säkraste sätt.

2. Vilka blommor är fridlysta i

vår natur.

3. Checka in på en camping på snabbaste sätt (FM tillhandahåller ej svenskt campingkort).

4. Dart (egna pilar får medtas).

5. Fyra kilometer inlines i småbruten terräng.

6. Moderkortsbyte.

7. Kast med liten trolldag

8. Extraprisupptäckt på ICA

9. Sambatjänst (egna dansskor medtages).

Det är bara fantasin som kommer att sätta gränserna framöver. Uttrycket "beväpnad hembygdsförening" tycks genomsyra hela organisationen.

Vi har haft en utbildningsplan för ungdomarna som helt klart

varit förenlig med diverse konventioner och lagar. Ungdomarna har gillat läget och deltagit i utbildningen på grund av sitt genuina intresse för det militära försvaret. Det har genom åren resulterat i nya hemvärnsmän, avtalspersonal samt yrkesofficerare. Varför skall man rasera detta? Det blev ett ramaskri bland ungdomar och ledare när utbildningstecknen skulle bort. Det resulterade ej i något stort manfall, men en liten sporre försvann. När man nu inför nya ämnen i utbildningen måste man vara ytterst eftertänksam. Vad är det som gör att man dras till en viss organisation? När

det gäller hemvärn och hemvärnsungdomsverksamhet, så är det enligt mina erfarenheter ett sug efter militär utbildning, militär samvaro, militär tradition, traditionella militära ämnen såsom orientering, sambandstjänst, förläggning, friluftsliv, skytte, sjukvård och kamratskap, som gör att man vill delta både som elev och som lärare. Personligen så känner jag inte att jag vill lägga obetald fritid på att utbilda någon i mopedkunskap. Hoppas fler deltar i debatten och försöker påverka uppåt, så att detta monumental tankefel kan rättas till.

Petri Sjöstedt, Åstorp

Svar på "Mopedkunskap är tankefel"

Först av allt vill jag tacka dig för att du har gjort oss uppmärksamma på att sjukvårdsmomentet ej var med i inbjudan till "Rikstävlingen för ungdomar inom Hemvärnet, FBU och Frivilligorganisationerna 2004". Av olika anledningar har detta fallit bort men problemet är nu tillrättat genom att tävlingen utökas med ytterligare ett moment (sjukvårdstjänst), kompletterande bestämmelser kommer. Jag delar naturligtvis helt din syn på sjukvårdstjänstens betydelse inom ungdomsutbildningen.

Jag vill betona att det nya momentet heter "Trafikkunskap moped" och att det genomförs som ett teoretiskt prov med inriktning på just trafikkunskap. Min uppfattning är att FM har ett ansvar för ungdomarnas

kunskaper även inom detta område, inte minst genom FM engagemang inom "Trafiksäkerhetsprojekt - 00" och den överrepresentation av "mopedburen ungdom" (vår åldersgrupp) som återfinns i olycksstatistiken. Om vi genom denna nya tävlingsgren kan bidra till minskat skadeutfall anser jag att momentet är välmotiverat. Kopplingen till framtida motortjänst är väl inte särskilt långsökt. Att redan nu utvärdera detta moment tycker jag är väl tidigt, låt tävlingsorganisationen detaljplanera och framför allt ungdomarna genomföra grenen innan utvärdering sker.

Uppmaningen att delta i debatten för att utveckla vår ungdomstävling så att den ligger i tiden delas helhjärtat, men förutom ovanstående så avser

jag inte att ytterligare kommentera ditt inlägg.

Slutligen vill jag uppmana alla som arbetar med ungdomsutbildning att hjälpas åt för att göra bästa möjliga reklam för vår

verksamhet. Detta gör vi främst genom att vara goda föredömen för våra ungdomar. Lycka till i det fortsatta arbetet!

Lars Enlund, C HvSS och ansvarig tävlingsledare

Kontring till Lars Enlund

Se min insändare som lite ironi med inslag av allvar.

Tror säkert att du uppfattade det så också. Kul att se att det gör lite nytta med en insändare då och då. Tänker på att sjukvårdsmomentet trots allt skall genomföras. Tillåt mig att vara lite ironisk igen. Kopplingen till framtida motortjänst känns lite avlägsen med tanke på den enorma utrangeringen av försvarets rullande materiel. Däremot ligger mitt förslag an-

gående moderkortsbyte närmare tillhands med tanke på försvarets inriktning mot ett tämligen datorberoende NBF (Nätverksbaserat försvar). Nog om det. Det blev en reaktion och det var tanken med insändaren. Jag gillar läget och accepterar ditt inlägg för övrigt som ett bra svar. Det viktigaste är trots allt att ungdomarna får träffas och ha kul ett par dagar.

Petri Sjöstedt, Åstorp

NYHET!

Vill du **sälja, köpa, hyra ut, byta** eller **skänka** något?

Vi välkomnar dig som privatperson att annonsera under rubriken "**Hemvärnets privatannonser**."

Minimum 2 rader = ca **2 x 55 tecken** inklusive mellanslag.

Pris: 200:-.

Ytterligare text faktureras med 100:-/rad.

Mejla din **annonstext, telefonnummer** och **faktureringsadress** till: **hemvarnet@bs-media.se**, eller faxa: **08-10 39 15**.

Sista bokningsdatum för nr 2 (utkommer 16/4) är **19/3**.

HEMVÄRNETS PRIVATANNONSER

DIPLOMAT dokumentskåp säljes. Med extra läsbar innerlåda. Brandprovat och certifierat. Cirkamått bredd x höjd: 60 x 115 cm (djup ca. 40 cm). Hämtpreis: 2 500 kr eller högstbjudande. Ring Peter Sundström. Tfn: 08-20 94 90.

Malmsjöpiano säljes. Stockholm. Mycket fint från början av 1900-talet. 5 000:- eller högstbjudande. Tfn: 08-664 47 17.

Tavla av Jan Forsberg säljes. Nr 77/260. Marint motiv. Ny silverram. 500:-. Tfn: 08-87 56 87.

POSTTIDNING

Avsändare: Tidskriften Hemvärnet, 107 85 Stockholm

Fel adress? Om din tidning kommer med fel adress, uteblir eller skickas till dig,

trots att du lämnat hemvärnet, ska du i första hand vända dig till din militär-

distriktsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion.

Detta gäller all krigsplacerad personal, både hemvärnsmän och avtalspersonal.

Hela höstprogrammet på HvSS - så här söker du till en kurs

De två viktigaste punkterna:

- Kursanmälan ska vara HvSS tillhanda senast tio veckor före kursstarten.

- Anmälan insänds till din militär-distriktsgrupp (MD-grp).

Dessförinnan ska din hemvärnsbataljonchef/hemvärnskompanichef ta ställning till om du är lämplig att gå kursen. Prioritering av eleverna görs

av respektive militär-distriktsgrupp som också skickar in anmälan till skolan.

Medlemmar från avtalsslutande organisationer, SLK, SRK, FRO, SKBR, SBK, FMCK, SVKRF och FFK, som vill delta i kurser, anmäler sig genom militär-distriktsgruppen eller respektive förbund.

När du är antagen får du besked cirka åtta veckor innan kursen startar. Då får du också bestämmelserna för kursen.

Kursdeltagare ska vara ordinarie eller extra hemvärnsmän, driftvärnsmän, reservofficerare, yrkesofficerare eller tillhöra någon av frivilligförsvarets organisationer.

Kursplan HvSS Hösten 2004*

Kursnummer	Befattningskurser	Vecka	Datum
H 112 03	Chef Hemvärnsbataljon 1	443-444	18/10-27/10
H 112 10	Chef Hemvärnskompani	439-440	20/9-29/9
H 112 10	Chef Hemvärnskompani	449-450	29/11-8/12
H 112 15	Chef Hemvärnskompani distansundervisning	436-447	4-5/9, 2-3/10, 20-21/11
H 112 13	Chef Hemvärnspluton 1 Skyddsobjekt	443-444	18/10-27/10
H 192 23	Kvartermästare Hemvärnsbataljon	443-444	18/10-27/10
H 192 22	Kvartermästare Hemvärnskompani	449-450	29/11-8/12
H 115 26	Fredsadministration	438	13/9-17/9
H 115 26	Fredsadministration	442	11/10-15/10
H 195 24	Stabsmedlem stri/und	449	29/11-3/12
Kursnummer	Befordringskurser	Vecka	Datum
H 112 04	Chef Hemvärnsbataljon 2 del 1	446-447	8/11-17/11
H 112 05	Chef Hemvärnsbataljon 2 del 2	446-447	8/11-17/11
H 112 06	Chef Hemvärnsbataljon 2 del 3	446-447	8/11-17/11
H 115 15	Utbildningsledare Hemvärnsbat/Hemvärnskomp	438	13/9-17/9
H 115 38	Civil-militär samverkan	442	11/10-15/10
H 115 16	Chef Hemvärnspluton 2 Trupputbildning del 1	437	6/9-10/9
H 115 17	Chef Hemvärnspluton 2 Trupputbildning del 2	442	11/10-15/10
H 195 34	Utveckling grupp ledare (UGL)	438	13/9-17/9
H 195 34	Utveckling grupp ledare (UGL)	445	1/11-5/11
H 115 37	Steg 1 Personal-/Krishantering	442	11/10-15/10
H 115 37	Steg 2 Personal-/Krishantering	446	8/11-9/11
Kursnummer	Specialkurser	Vecka	Datum
H 115 20	Chef Hemvärnspluton 3 Insatspluton	439-440	20/9-29/9
H 115 19	Hemvärn med marina uppgifter	438	13/9-17/9
H 115 30	Stridsteknik hund	437	6/9-10/9
H 195 02	Samtalsledare Avlastsamtal	437	6/9-10/9
H 115 35	Ungdomsledarkurs	435	23/8-29/8
H 195 26	Rekrytering och medlemsvård	437	6/9-8/9
H 112 16	Samverkansbefäl insats, efterforskning	439	20/9-22/9
H 195 01	Intern infoansvarig bat (Tidning/Hemsida)	438	13/9-17/9
Kursnummer	Kurser för anställda inom Försvarsmakten	Vecka	Datum
-	Anställda vid MD-grupp och MD-stab	448	21/11-26/11
-	Utbildningsintendenter vid MD-grupp och vid Flygvapnet	448	21/11-26/11
Kursnummer	Kurser för utländska elever	Vecka	Datum
-	Chefskurs Lettland	439-440	20/9-29/9
-	Chefskurs Estland	449-450	29/11-8/12

* Hela kurskatalogen finns som pdf-fil på www.hvss.mil.se